TİP

haberleri

Her ayın 1'inde ve 16'sında yayınlanır siyasi dergi
Türkiye İşçi Partisi Merkez Basın Bürosu adına
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü : Nihat SARGIN
ADRES : Mithatpaşa Cad. No.: 63/1 Yenişehir - ANKARA

İÇİNDEKİLER

Yıl: 1 Sayı: 1 Fiyatı : 75 kuruş
Abone şartı : yıllığı 15 TL.
(Dış ülkeler için 50 TL.)

AYBAR'IN MESAJI

Biz Türkiye İşçi Partililer gerçeklerin, doğruların insanlarıyız. İnsanlık gerçeklere basa basa doğrulara ulaşmıştır. Çağımızda insanlığın en ileri özlemlerini ifade eden sosyalizm de gerçeklere basa basa yalanı, zülumü, kahredici sömürü düzenini yenmektedir.

Karanlıkları aydınlatmak hepimizin boynunun borcu. Bu bozuk düzen bir yönüyle de yalanla, iftirayla ayakta duruyor. Şüphesiz «TİP Haberleri» küçücük bir organ. Bu günlük bu kadarını yapabiliyoruz.

Basın Bürosundaki fedakâr kardeşlerim bu bültenle bir adım atıyorlar. Parti ile ilgili doğruları mütevazi bir ölçüde duyurmaya çalışıyorlar. Bu ilk adımı yeni adımların izlemesi büyük ölçüde sizden göreceğimiz teşvike bağlı.

Yalanların boğucu karanlığında «TİP Haberleri» bir küçücük ışık. Ama ışık bir kere yanmaya görsün. En küçük ışıkla en koyu karanlık tam karanlık olmaktan çıkar.

«TİP Haberleri» nin şimşeklerinin milyonlarca voltluk ışığı olmasını dilerim.

Başlarken

Elimizdeki dergi, bütün partili kardeşlerimizin ve partiye yakın çevrelerin yıllardan beri özlemini duydukları, bütün toplantılar ve kongrelerde dile getirdikleri gereksinmenin, küçük bir cevabı oluyor.

Göreceğiniz gibi, bu dergide birinci derecede Genel Merkez organlarımızın çalışmaları duyurulacak, çeşitli sebeplerle yayınlanan basın bültenlerimiz dergimizde topluca yer alacaktır. Şahsi, müstakil yorum ve makaleler bulunmayacaktır. Ayrıca, imkânlar ölçüsünde, mahallî teşkilâtımızın çalışmaları ve teşkilattaki gelişmeler sizlere iletilmeye çalışılacaktır. Dergimiz, satışa çıkartılmayıp yanlız abonelerine gönderilecektir. Bu yönden «TİP haberleri» ni yaşatacak yalnızca abonelerimizdir. Bu nedenle, bütün kardeşlerimizin dergiye abone olmaları ve abone bulmaları gerekmektedir.

Nihat SARGIN

Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın Genel Yönetim Kurulunda yaptığı konuşma

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL BAŞKANI MEHMET ALİ AYBAR, SON GENEL YÖNETİM KURULU TOPLANTISINDA, İÇ VE DIŞ POLİTİKA KONULARI ÜZERİNDE KONUŞMUŞTUR. AYBAR'IN KONUŞMASI ÖZETLE ŞÖYLEDİR :

HASTALIĞI DOĞRU TEŞHİS EDEN YALNIZ TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ'DİR.

«Cumhuriyetin 44 üncü yıldönümünde gerçekleri ortaya sermekte fayda var. Türkiye hasta. Hastalığın çeşitli belirtilerini herkes görüyor. Fakat hastalığı yalnız Türkiye İşçi Partisi doğru teşhis ediyor.» diye sözlerine başlayan Genel Başkan Mehmet Ali Aybar, dertlerin bir bilânçosunu yaparak, Türkiye İşçi Partisi dışında hiçbir partinin dertlerin nedeni üzerine eğilmediğini, ve kesin olarak göstermediğini ifade ederek konuşmasına şöyle devam etmiştir :

«Türkiye hasta. Geri bir ülke olmasının anlamı budur. Zaten hastalığın belirtileride meydandadır, kronikleşmiş bir takım dertlerimiz var.

— Geri bir tarım ülkesiyiz. Topraklar son derece adaletsiz şekilde bölüşülmüş; ilkel usullerle tarım yapılmakta;

— Tütekim malı üretimine öncelik veren ters doğrultudaki sanayileşmenin hızı düşük; üniteler küçük; genellikle atölye imâlatı halinde ve sanayimizin % 50 si küçük bir azınlığın ihtiyaçlarını karşılamaya yönelmiş; büyücek üniteler ise tam kapasite ile çalışmamakta; özel teşebbüsün tekelci etkisinde bulunmaktadır.

— Yeraltı servetleri, genellikle atıl haldedir. Özel sektör tarafından işletilenler kapkaçcı bir zihniyetle sömürülmektedir.

— Yabancı tekellerin eline düşen ithal kaynaklarımız, ihtiyat kaynak olarak tutulmakta, gereği gibi değerlendirilmemektedir.

— Ticaret ekonomisinin ağır bastığı bir ortamda iş alanlarının açılış hacmi, nüfusun çok gerisinde kalmakta, boyuna artan işsizlik bir sosyal afet halini almaktadır :

— Milli gelir son derece haksız ve adaletsiz bir şekilde bölüşülmekte, vergi yükü fukara emekçi halk kütlelerinin sırtında bulunmaktadır; ayrıca yurdun doğu bölgesi, genel geri kalmışlık içinde daha da geri bırakılmış durumdadır;

— Ödeme dengesi yirmi yıldır açık vermekte, dış borçlar kabarmakta; bütçeler suni şekilde dengelenmektedir.

— Düzme gelir beyanı, düzme fatura ve her çeşit sahtecilik ve kaçakçılık milli ekonomiyi tahrip etmektedir.»

HASTALIĞIN ADI : KAPKAÇ KAPİTALİZMİDİR.

Bu dert envanterinde hemen herkesin mutabık olduğunu, fakat hiç kimsenin temelde yatan hastalığı teşhis etmediği, edemediği ya da etmek istemediğini söyleyen Aybar, hastalık doğru teşhis edilmedikçe tedavi çarelerinin bulunamıyacağını belirterek konuşmasına şöyle devam etmiştir :

«Izdırapları, bozuklukları kapkaç kapitalizm dediğimiz düzen yaratıyor. Bu, gelişmemiş ve geliştirilemeyecek bir ekonomi sistemidir. Kapitalizm öncesini yaşayan toplumların, emperyalizmin boyunduruğu altına düşmesi. bu toplumlarda yeni bir sınıfın türemesine ve gelişmiş kapitalizme kıyasla bir hilkat ucubesi olankapkaç kapitalizminin doğmasına yol açmıştır.

Kapkaç kapitalizmi, esas itibarile ticarete dayanan dışarıya dönük bir sistemdir. Emperyalizme aracılık eden toprak ağalarıyla, tüccar ve tefecilerin hakimiyetindeki ilkel kapitalizm çağdaş anlamda üretici olmadığı ve dış kapitalizmi besleyen ona bağımlı bir «apandis» olduğu için, ekonomiyi ahenksiz dengesiz, tutarsız bir gelişme temposu içine sokar: Ekonominin bazı dalları gayri tabii şekilde şişer, bazı dalları da dumura uğrar.

Genel gidiş dış sermayenin bir pazarı olarak kalma doğrultusundadır. Bu gibi toplumlar emperyalizmin emrinde toprak ağası — Komprador — tefeci üçlüsünün nüfus ve hakimiyeti altındadır. Türkiye böyle bir düzen içindedir. Envanterini yaptığımız dertler kapkaç kapitalizminin kaçınılmaz dertleri ızdıraplarıdır.

Şu da var ki, Türkiye'yi geri bırakan, halkı yoksul perişan eden bu düzen hakim sınıfların servet ve nüfuzlarının artmasını sağlamaktadır. Türkiyenin çıkarlarıyla dışarıya bağlı toprak ağaları ve kapkaçcı sermayedarların çıkarları tam bir çelişi halindedir. Şu halde emekçi halk kütlelerini ezen Türkiyeyi boyuna geri bırakan dertlerden kurtuluş ancak kapkaç kapitalizminin tasfiyesiyle mümkündür. Ekonomimiz emperyalizmin bir apandisi durumunda olmaktan kurtarılmadıkça dertlere çare bulunamaz, hastalık tedavi edilemez.»

TEDAVİ : HALKIN ELİ İLE SOSYALİZMDİR.

Türkiye'nin hızla gelişip kalkınmasının, kapkaç kapitalizminin bırakılmasına ve kapitalist olmayan bir gelişme yolu tutulmasına bağlı olduğunu; demokrasinin kök salıp tutmasının, sosyal adaletin gerçekleşmesinin de ancak bu şartla mümkün olabileceğini anlatan Aybar, kapitalist olmayan yola geçilebilmesi için siyasî iktidar değişikliğinin bir an önce şart olduğunu ifade ederek, bu konudaki görüşlerini şöyle açıklamıştır :

«Türkiye'nin baş sorunu : Amerikan emperyalizmi — toprak ağalığı — kompradorluk üçlüsünün nüfuz ve hakimiyetinden kurtulmaktır. Bu, emekçi sınıfların sosyalizme açık olan Anayasa'ya, devlet ve hükümete sahip çıkmasını gerektirir. Halk, yönetilen basit bir oylama makinası durumundan, sınıf bilinci ile hareket eden aktif vatandaş durumuna yükselmelidir. Bu doğrultudaki gelişmeler hızlıdır. Halkımızın uyanmakta, hem de hızla uyanmakta olduğu bir gerçektir. Amerika — toprak ağaları — kompradorlar üçlüsünün köleleştirici, sömürücü, geriletici nüfuz ve hakimiyetine son verecek güç yalnız bilinçli ve örgütlü halk kütlelerinin gücüdür.

Kapitalist olmayan yol, Amerika — toprak ağası — koprador üçlüsünün siyasi yönden nüfuz ve hakimiyetlerine son verilişinin bir sonucu ve bu hareketin iktisadi düzen olarak devamıdır. Gerçekten, halkın denetimi ve yönetiminde, halka yönelmiş kamu sektörünün spesifik ağırlığında, plânlı bir ekonomi düzeni olan kapitalist olmayan yol, ancak halkın siyasi ağırlığında yürütülebilir. Gerçek bir top-

rak reformunun yapılması, dış ticaretin bankacılık ve sigortacılığın millileştirilmesi; sanayileşmenin gerçekleştirilmesi için, emekçi halk sınıflarının aktif bir unsur haline gelerek devlete ağırlığını koyması şarttır. Özel sektörün; kamu sektörünün ağır bastığı, yönetici, düzenleyici ve baş itici kuvvet olduğu plânlı ekonominin tatlı bir unsuru haline getirilmesi, ancak bu şartın gerçekleşmesine bağlıdır. Kapitalist olmayan yol, böylece sosyalizme geçişi hazırlayan bir yol oluyor. Geri bırakılmış toplumların sosyalizme geçiş yolu olan bu yol, her toplumun içinde bulunduğu tarih şartlarına göre uygulanmaktadır.»

DIŞ VE İÇ SÖMÜRÜCÜLERİN GÜCÜ :

Konuşmasının bundan sonraki kesiminde Aybar, siyasi iktidar değişikliğinin yolunu kesmeğe uğraşanların engelleyici gücü üzerinde durmuştur. Genel Başkan bu konuda özetle şunları söylemiştir .

«Anayasamız sosyalizme açık, emekçi halk sınıflarından yana olan bir yasadır. Sömürücü sınıfların tahakkümünü önleyici ve devletin iktisaden zayıf ve tâbi durumda bulunan sınıf ve zümreleri koru masını öngören hükümler getirmiştir. Fakat dolaylı biçimde de olsa, bugün sömürücü sınıflar devleti fiilen etkileme olanaklarına sahip bulunduğundan, Anayasa eksiksiz tastamam uygulanamıyor. Özellikle Anayasanın iktisaden zayıf ve tâbi durumda olan emekçi sınıf ve zümreler lehindeki hükümleri askıda kalıyor. Dış sömürücünün ortağı ve aracısı durumunda olan toprak ağalarıyla büyük sermaye sahiplerinin Anayasaya ters düşen güçleri sadece iktisadi ve sosyal hayatımız üzerinde olumsuz etki göstermekle kalmıyor, aynı zamanda siyasi alanı da etkiliyor. Anayasanın halk yararına işlemesini, demokrasinin kökleşmesini, temel insanlık haklarının halk tarafından gereği gibi kullanılmasını da engelliyor. Bugün içinde bulunduğumuz halkı ezen kapkaç düzeninin kendilerine sağladığı imtiyazlı durumlarını sürdürebilmek için, para ve kaba kuvvete dayanan, hile yalan ve iftirayı da içine alan hukuk ve ahlâk dışı her türlü vasıtayı mubah sayıyorlar.

«Türkiye İşçi Partisi 6 yıldır bu şartlar altında mücadele ediyor. Eşit olmayan güçler arasında bir mücadele gibi görünen bu uğraşımız, emekçi halk kütlelerinin potansiyel gücü ve manevi unsurlar göz önünde tutulunca, aslında gücün bizim tarafımızda olduğu ortaya çıkar. Biz, haklı bir dava için, haklı olduğumuzu bilerek mücadele ediyoruz. Halkın sömürüden kurtulması, Türkiye'nin geri bırakılmışlıktan kurtularak gelişmiş, tam bağımsız bir ülke haline gelmesi yolunda mücadelemiz, mutlaka başarıya ulaşacaktır. Altı yılda katedilen mesafe bunun kesin delilidir. Halkın hızla uyandığı bir dümende, para kaba kuvvet, hile ve yalanla halkın haklarına sahip çıkışı önlenemez. Kapkaç kapitalizminin sorunları çözemeyişi ve halkın hayat yükünü ağırlaştırması, hakim sınıfların manevra alanını boyuna daraltması ve objektif olarak acze düşmeleri, bunları baskı ve terör rejimlerine doğru itelemekte, partizan yönetimler kurmaya zorlamaktadır ki, bu da düşüşlerini hızlandırmaktadır.

A.P. iktidarının partizan bir yönetim kurması, baskı kanunları hazırlaması, seçim kanununu değiştirmek istemesi, sosyalizm akımına karşı tedbirler düşünmesi, Meclislerdeki büyük çoğunluğuna rağmen kendisini halâ iktidar da hissedememesi, aslında «objektif» aczinin delilleridir.»

Aybar daha sonra özgürlük, eşitlik için sömürüye karşı mücadelenin, bütün geri bırakılmış halklarca yürütüldüğüne işaret ederek, Amerikan emperyalizminin dünya hegemonyası kurma yolundaki plân ve girişimlerinin tepki ve direnişlere yol açtığını, Vietnam savaşının bu yolda bir dönüm noktası teşkil ettiğini belirtmiş, şunları söylemiştir :

«İkinci dünya savaşından sonra kapitalizmin kalesi ve irili ufaklı bütün emperyalist devletlerin lideri haline gelen Amerikanın hegemonyasını kurmak için saldıran bir strateji uygulamaya başlamıştır. Truman doktrini, Marshall plânı, Avrupa iktisadi işbirliği teşkilâtı, ikili anlaşmalar, NATO, CENTO, SEATO, bu saldırgan tahakküm plânının zaman içinde gelişmiş çeşitli merhaleleridir. «Soğuk harp» bu stratejinin Avrupa'yı ağırlık noktası olarak alan uygulama şekli idi. Kore ve Vietnam savaşları da, aynı stratejinin Asya'daki «sıcak» uygulanış şeklidir.

Türkiye coğrafi durumu ve sömürüye açık kaynaklarıyla Amerikan emperyalizminin gözünde çok önemli bir yer işgal etmektedir. Dünyayı boyunduruk altına almak için hazırlanan plânların ilk adımını teşkil eden Truman doktrini Türkiye ile Yunanistan'a uygulanmıştır. Ve daha geçen yılın başlarında Johnson Amerika için Türkiye'nin Vietnam kadar önemli olduğunu pervasızca açıklamıştır.

MİLLİ KURTULUŞ SAVAŞLARININ ÖZELLİĞİ :

İkinci milli kurtuluş mücadelemizin çetin olacağını ifade eden Aybar bugün Vietnam halkının yalnız kendi özgürlüğü için değil boyunduruk altındaki bütün mazlum milletler için savaştığını belirtmiş, Vietnam halkının bunu bildiğini, bu gerçeği bizim de kavramamız gerektiğini söylemiş ve sözü milli kurtuluş savaşlarının özelliğine getirerek şöyle devam etmiştir.

«Amerikan emperyalizmi evrensel bir sömürü sistemidir. Milli kurtuluş mücadeleleri de evrenseldir. Bizim kurtuluş savaşımızdan beri bütün mazlum milletleri kapsayan bir hareket haline gelmiştir. Ancak irili ufaklı kapitalistler Amerikan bayrağı altında toplandıkları, özgürlük akımlarını boğmak için, açılan savaşlara ya doğrudan doğruya, ya da dolaylı olarak katıldıkları, bir tek cephe kurdukları halde; emperyalizme karşı savaşan halklar kurtuluşları için teker teker savaşmaktadırlar. Vietnam halkı yalnızdır. Amerikan dev'inin hak hukuk tanımayan vahşi saldırısına ve akla sığmayan cinayetlerine tek başına göğüs germektedir. Cezayir halkı da, Kübalı'lar da tek başlarına döğüştüler. Bu, bir bakıma milli kurtuluş savaşlarının özelliğinden ileri gelmektedir. Zira milli kurtuluş savaşları esas itibarile, müttefik ordularının yardımı olmadan yürütülen savaşlardır. Vatan topraklarının karış karış müdafaası, toprağın bütünlüğünün işgali halinde dahi savaşa devam olunması, bu savaşın aslında cephesiz bir savaş olması ve yediden yetmişe kadar, kadın erkek halkın bütünüyle dövüşmesi gibi faktörler yabancı orduların müttefik olarak savaşa katılmasını hemen hemen imkânsız hale getirmektedir. Ama bu bütün boyunduruk altında olan halkların emperyalizmle savaşta tek bir cephe teşkil ettikleri gerçeğini gölgelemez. Amerikan emperyalizmine karşı dövüşen Vietnam halkının bizler için de savaştığını, onunla dayanışma halinde bulunduğumuzu kişiler olarak ve milletçe kavramalı, Vietnam halkını yalnız bırakmamalı, kendi şartlarımız ve imkânlarımız ölçüsünde Amerikan emperyalizmine en öldürücü darbeleri indirmeliyiz. Amerikan emperyalizminin boyunduruğundan kurtulmak, Vietnam savaşı olmasa da, biz mazlum milletler için, hele ilk millî kurtuluş savaşını vermiş biz Türkler için, bir ölüm kalım meselesidir.»

TÜRK AMERİKAN İLİŞKİLERİ :

Aybar, Türk - Amerikan ilişkilerinin bir tarihçesini yapmış, 1947 den bu yana Türkiye'nin nasıl Amerikan nüfuzu altına girdiğini anlatmış ve bağımsızlığımız, egemenlik haklarımızla asla bağdaşmayan, üstelik kalkınmamızı, fukaralıktan, gerilikten kurtulmamızı da önlemekle kalmayıp milli güvenliğimiz için devamlı bir tehlike teşkil eden bu günkü durumun daha fazla devam edemeyeceğini belirterek konuşmasına şöyle devam etmiştir :

«Amerikan emperyalizmi binbir kollu bir ahtapot gibidir. Dünyayı sarmıştır. Gelişmiş kapitalist ülkelerde bile bir kolu vardır. Bu vantuzlu kollardan biri de Türkiyededir. Uyanan halklar, mazlum milletler bu ahtapotun kollarından kurtulmak için savaşıyorlar. Sömürü düzenini temsil eden ve ayakta tutan Amerika yenilmedikçe, fukara milletler için rahat huzur

Atatürk'ün 29. ölüm yıldönümü münasebetiyle Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın yayınladığı mesaj

Atatürk öleli 29 yıl oluyor. Onu derin saygı ve yürekten sevgi ile anıyoruz.

Atatürk, her şeyden önce HALASKÂR GAZİ MUSTAFA KEMAL PAŞADIR. Emperyalizme karşı tarihin ilk milli savaşının önderidir. Bütün mazlum esir milletlere hürriyet yolunu göstermiş olan büyük kurtarıcıdır. Sevgimizin, saygımızın asıl nedeni budur. Ününün sınırlarımızı aşmasının nedeni de bundandır.

O hayatı boyunca «Ya istiklâl, ya ölüm» parolasına sadık kaldı. Bütün Atatürk devrimlerinin temelinde kayıtsız şartsız istiklâl ilkesi yatar.

15 yıl bağımsız yaşadık. Hiç bir devletin nüfuzu altına girmedik. Güvenliğimizi kendi gücümüzle sağladık. Türkiye, 15 yıl dostun düşmanın saydığı, itibarlı bir varlık oldu. Sözüne kulak verilen bir varlık. 15 yıl esir milletlerin umut gözüyle baktığı bir ülke Ve de 15 yıl hepimiz umutla yaşadık. Emperyalizmin kaba boyunduruğundan kurtulmuş olmanın sevinciyle, yerli kapitalizmin emperyalizmi tekrar davet edeceğini düşünmeden ve politik bağımsızlığı ekonomik ve sosyal bağımsızlık temellerine oturtmadan, yedisinden yetmişine, hepimiz umutla yaşadık.

Atatürk hayattayken her şey yolunda gibi göründü. Fakat O'nun ağırlığı ortadan kalkınca sihir bozuldu. Yavaş yavaş emperyalizmin yeniden boyunduruğuna girdik.

29 yılda Türkiye, Amerikan askeri üslerinin kapladığı; Bakanlıklarında Amerikan «Danışmalarının» çalıştığı; en ücra köylerinde Amerikan ajanı «Barış gönüllülerinin» dolaştığı; dış borca boğulmuş; ekonomisi, maliyesi «Düyunu umumiye yi» andıran kurumların denetiminde; 30.000 den çok Amerikan askerinin ve personelinin kapitülasyonlar zamanındakilere benzer imtiyazlardan yararlandığı bir ülke haline gelmiştir.

Atatürk'ü saygı ve sevgiyle anmanın, ona en yaraşır şekli bu acı gerçekleri ortaya koymak, Amerikaya karşı yürütülen ikinci milli kurtuluş mücadelemize milletçe hız vermektir.

Aziz Atatürk,

Cumhuriyeti gençliğe emanet etmekte ne kadar isabet etmişsin. İzmir'in Kordon boyunda ve Dolmabahçe'de, körpecik göğüslerini düşmana siper edenler senin genç evlatlarındır. Onlar sana ihanet etmediler. Biz sana ihanet etmedik.

---

yoktur. Bu şüphesiz başta Türkiye için böyledir. Amerika'yı yurdumuzdan çıkarmadıkça, onun her türlü nüfuz ve etkisini kırmadıkça, konuşmamın başında belirttiğim dertlerin hiçbirinden kurtulamayız.»

AMERİKAN EMPERYALİZMİ İLE SAVAŞ, DEMOKRASİ VE SOSYALİZM İÇİN SAVAŞTIR.

Ağaların, kompradorların sömürücü ve tutucu saltanatlarını bugün Amerikan emperyalizmine dayanarak sürdüklerini anlatan Aybar, emperyalizm ile savaşın demokrasi ve sosyalizm için mücadeleyle birlikte yürütüldüğünü söyleyerek konuşmasına şöyle devam etmiştir :

Türkiye'nin yakın tarihi, emperyalizmle savaş ayni zamanda iç sömürücüye karşı da bir savaş şeklini almazsa, kurtuluşun geçici olduğunu göstermektedir. Emperyalizmin sadece dış sömürü vantuzunu sökmekle yetinildiği için, Cumhuriyetin ilânından 44 yıl sonra, yeniden emperyalizmin ağına düşmüş, geri kalmış bir ülke durumundayız. Ayni hatayı bir daha işlemiyeceğiz. Amerikan Emperyalizmiyle mücadele ederken, kapkaç kapitalizmi ile de mücadele edeceğiz. Esasen dış ve iç sömürü birbirine öylesine kenetlenmiştir ki, bunları ayrı ayrı hedef almaya imkân yoktur. Türkiyenin, fukara halkımızın kurtuluşu kapitalist olmayan ve sosyalizme götüren yolun tutulmasındadır.»

Aybar konuşmasını şöyle bitirmiştir :

«Atatürk'e milli kurtuluş savaşı umdelerine bağlılıklarını ifade edenler, eğer bunu boş formüller olarak tekrarlamıyorlarsa, bunun Amerikan emperyalizmine boyun eğmek ve kapkaç kapitalizminin savunusunu yapmakla asla bağdaşmayacağını bilmelidirler. Millî kurtuluş savaşımız, Atatürk'ün ağzıyla «Milletçe bizi mahvetmek isteyen emperyalizme karşı ve bizi yutmak isteyen kapitalizme karşı» milletçe verilen bir savaştı. Bugün Atatürk'çü olmanın da, milliyetçi olmanın da başta gelen şartı, gene emperyalizme ve kapitalizme karşı olmaktır. Maskeler artık düşmektedir. Kimin gerçekten Atatürkçü, kimin milliyetçi, yurtsever olduğu açığa çıkmaktadır.

Amerikan emperyalizmine karşı mücadele, bugün «pasif direnme hareketi» içinde NATO'dan çıkma, ikili anlaşmaların feshi, Amerikan üslerinin tasfiyesi şeklinde yürütülmelidir; yürütülecektir.

NATO bir ortak savunma paktı değildir. NATO Amerikan emperyalizminin çıkarlarına hizmet eden saldırgan bir ittifaktır. Milli kurtuluş savaşıyla kurulmuş bir devlet olarak böyle bir ittifakta bizim yerimiz yoktur, olamaz.»

Genel Sekreter Sargın'ın Genel Yönetim Kuruluna sunduğu rapor

DÜNYA DURUMU

UZAK DOĞU : Geçen toplantımızdan bu yana orta doğuda ateşkes durumunun sürmesine karşılık Vietnam savaşı dünyanın başlıca meselesi olmakta devam etmiştir.

Bugün sayısı 1 milyon 200 bini aşmış bulunan Amerikan ve yardımcı silahlı kuvvetlerin küçücük Vietnam'a karşı yürüttükleri savaş aynı şiddet ve barbarlıkla sürdürülmekte; başarı ihtimali de ufukta görünmemektedir. Aksine her geçen gün Amerika'nın batağa biraz daha gömülmesine yol açıyor.

Kahraman Vietnam halkı, önce Japon ve Fransızlar'a, bugün de Amerikalılara karşı verdiği milli kurtuluş savaşıyla, dünyanın geri kalmış milletleri için etkin bir örnek olmakla kalmıyor; dünya hegemonyasını tesise uğraşan «Yeni emperyalizm» in karşısında en ciddi engellerden biri oluyor. Ve, bugün 3. dünya devletleri de alenen geri kalmış ülkelerin mücadelesinde; yakın tarihte ilk milli kurtuluş savaşını kazanmış Türkiyemizden sonra belki de ikinci dönüm noktasını teşkil ediyor.

Genel Başkanımızın Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi tahkik komisyonu başkanı olarak, diğer komisyon üyeleriyle birlikte Vietnam'da bizzat yaptığı inceleme, — tahkik konularının aydınlanarak Amerika'nın işlediği suçların tesbiti dışında — şu açık gerçeği bir kere daha teyidine imkân vermiştir: Halklar yenilemez. Bir karşılaştırmaya yer ve lüzum bırakmayacak kadar üstün gücüne rağmen Amerika; Vietnam halkı karşısında acz içindedir; çıkmazdadır. Bir yandan Pentagon ve geniş ölçüde savaş ekonomisine ayarlanan sanayi patronlarının baskısı yeni tırmanma yolları aramaya ve savaşı karadan da kuzeye sıçratma hazırlıkları yapmağa sevk ederken; diğer yandan haksızlığa isyan eden aydın Amerikalıların ve Vietnam savaşının devlete yüklediği muazzam külfet sonucu milli gelirden aldığı pay oranı hergün gerileyen emekçi sınıfların ve özellikle zencilerin hoşnutsuzluğunun baskısıyla düzenlenen gösteriler Amerika kamu oyunu gittikçe çizgileri kesinleşen iki kampa ayırmaktadır.

«Şahinler»le «güvercinler» arasındaki mücadele kızışıyor. Yaklaşan başkanlık seçimleri de bu mücadelede yeni unsur olmaktadır.

Zenci hareketinin kısa süre önce, hemen bütün şehirleri — özellikle bugüne kadar bu bakımdan sakin sayılan kuzeyin sanayi şehirlerini — ciddi ayaklanmalar halinde birbirine ardına etkisi altına almasından sonra; birkaç gün önce bütün Amerika'da — diğer dünya başkentlerinde olduğu gibi — bugüne kadar kaydedilmeyen en büyük barış nümayişleri yapıldı ve Vietnam savaşı aleyhtarı güvercinlerin etkili alanlarının oldukça genişlediğini gösterdi. Aynı günlerde muvafık ve muhalif yedi senatörün imzasıyla Başkan Johnson'a gönderilen muhtıra ilgi çekicidir. Muhtıra, meselenin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ne götürülmesini istemektedir. Bu güne kadar Amerikan hükûmeti meseleyi Birleşmiş Milletlere götürmekten ısrarla kaçınmıştı. Önümüzdeki devrede Vietnam konusunda Amerikan politikasında — doğrultusunu bugünden kestirmek bizce mümkün olamakla beraber — yeni gelişmeler beklenmektedir.

AVRUPA : Vietnam savaşı dolayısıyle bugün dünya stratejisinde sıcak merkez Uzak Doğuda ve Çin bölgesinde bulunuyor. Şüphesiz bunda, Sovyetler Birliği'nin, Avrupa'da NATO bölgesinde Amerikalılarla sürtüşmeyi artıracak her hareketten dikkat ve itina ile kaçınmasının büyük payı mevcuttur. Bu durumda Berlin ablukasından bu yana Avrupa'nın batı ve doğusu arasındaki münasebetler, ikiye bölünmüş Almanya'ya rağmen gitgide daha normalleşmiştir. 20 yılda hızla sanayileşen ve gelişen doğu Avrupa memleketleri batı Avrupa'nın ileri kapitalist ülkelerinin gelişmiş çizgisine yaklaşmış; karşılıklı ticaret imkânları artmış, dünya savaşında büyük kayıplara uğrayan Avrupa burjuvazisi yeniden bir kuvvet olarak kendini hissettirmenin yollarını aramaya başlamıştır. Ortak Pazar; Avrupa birleşik devletlerine kadar gidebilecek siyasi görüşün ekonomik alandaki aksi olup Avrupa burjuvazisinin bütünleşme eğilimini ifade etmektedir. Ortak Pazar toplantılarında da iki eğilimin mevcudiyeti gözden kaçmıyor. Bir tarafta Anglosaksonlarla birlikte ve işbirliği halinde, Amerikan emperyalizminin gölgesinde bağımlı, fakat rahat ve daha kanaatkâr genel sömürmeden pay alma dileği; diğer tarafta ise asıl harekete anlamını veren şekilde Amerika ve Rusya gibi iki büyük gelişmiş dev'in arasında bütünleşmek suretiyle Avrupa kapitalizminin 3. bir kuvvet olarak ekonomik ve siyasi alanda sesini duyurması eğilimi; Amerika'nın dolaylı olarak Ortak Pazara el etmesini sağlayacak zaten savaş sonundan beri batı Avrupa'ya akmış bir çok teşebbüsü fiilen ele geçirmiş bulunan Amerikan sermaye çevrelerinin menfaatlerini siyasi alanda da koruyacak bir sonucu önlemek üzere Fransa'nın İngiltere'yi yeniden veto edişi manidardır.

Bu akımın gelişme şansı nereye kadar mevcut olacaktır; düşünmeye değer. Çünkü aynı sükûnet devresi ve ister istemez Amerika'ya karşı bağımsızlık istemez Amerika'ya karşı bağımreketine de nefes aldırmıştır. Ayrıca Avrupa ve bilhassa Fransa burjuvazisinin, sömürgeleri azalmasına rağmen, bağımsızlık akımını siyasi bakımdan da desteklemek üzere atom bombası, füzeleri gibi ağır masraflı projelere yönelmesi ve bunun önemli yükünü çeken emekçi kütlelerdeki olumsuz tepkileri son bir iki yıldır sol hareketi durgunluktan kurtarmış ve yeniden mesafe almalarına yol açmıştır. Son Fransız seçimleri bunu göstermektedir.

Beri yandan ilerde yeniden değineceğimiz nükleer stratejideki yeni gelişmeler ve neticede batı Avrupa'nın Amerika'nın koruyucu kanadından çıkıp açık hale dönüşmesi de çatışmada yeni bir unsur olmuş ve muhtemel bir savaşın mümkün olduğu kadar dışında kalabilmek imkânlarının araştırılmasını gerektirmiştir. Bağımsızlık taraflarını güçlendiren bu gereksinme NATO'nun geleceği hakkında Fransa'dan sonra diğer NATO üyesi Avrupa devletlerinde düşünmeye sevk etmiştir.

ORTA DOĞU : Biraz önce işaret edildiği üzere batıda Sovyetler Birliği ile Amerika arasındaki sükûnet durumu Orta Doğu savaşının da kısa süreli ve mevzii kalmasının asıl nedeni olmuştur. Ancak önceki raporumuzda da belirtilen gerçek ortadadır. Savaş meseleye çözüm getirmemiştir. Taraflardan birinin kesin yenilgisi ve dize gelişi de bahis konusu değildir. Aksine kinler bilenmiş; Arap dünyasında emperyalizme karşı milli kurtuluş duygu ve hareketi alevlenmiştir. Silâhlanma savaşı yeniden başlamıştır. Herhalde bölgede mevcut kararsız denge durumu uzun süre devam edemez. İsrailin Arap Kudüsü ilhakı, işgali altındaki Suriye ve Mısır topraklarına yerleşme gayretleri; diğer yandan tıkalı kanal ve sayıları 100 binleri aşan yeni mültecilerin olumsuz ekonomik etkisi ve yenilgiyi hazmedemeyen Arap efkârının baskısıyle — eğer siyasi anlamda birşeyler yapılamazsa — her an denge bir tarafından bozulabilir. Bir kaç gün önce bir İsrail muhribinin Sovyet yapısı Mısır füzeleri ile batırılışı ve İsrail'lilerin Mısır roket tesislerini tahribi ateşle oynamadır. Sınırlarımızın hemen ötesinde cereyan edecek muhtemel bir sıcak gelişmede yurdumuzdaki Amerikan üslerinin oynayabileceği ve bu-

nun zorunlu sonuçları bakımından da bu kararsız durum bizim için büyük önem taşıyor.

KIBRIS VE İKİLİ GÖRÜŞMELER
Orta Doğuda Kıbrıs konusu da çözümlenmemiş bir mesele olarak tarafları tedirgin etmekte ve bölgede bir huzursuzluk kaynağı olmakta devam ediyor.

Amerika'nın ağır baskısı sonucu, Yunan junta hükümeti ile aramızda başlayan yüksek seviyedeki Keşan - Dedeağaç görüşmeleri sonuç vermedi.

Junta ile yapılan pazarlık - ki Türk kamu oyuna ikili Enosis diye hazmettirilecek küçük bir toprak tavizi için yapıldığı anlaşılmaktadır - netice vermeyince Başbakan Demirel Rusya gezisinde, Partimizin yıllardan beri ısrar ettiği ve tek geçerli çözüm yolu olan üslerden arınmış, askersizleştirilmiş «bağımsız federatif devlet» tezine nisbeten yanaşmış göründü.

İkili görüşmeler, Yunan halkını temsilden uzak, akibeti meçhul ve dünya kamu oyunda en soldan sağ demokrata kadar politik yelpazenin geniş bir spekturumundakiler tarafından reddedilmiş bir hükümetle resmi müzakerelere girişmek suretile ona manevi bir başarı sağlamaktan ibaret kalmış; Türkiye'nin itibarı ise biraz daha azaltılmıştır. Ayrıca çifte de olsa Enosise müncer olacak bir pazarlık için masaya oturmakla bağımsız, federatif devlet tezinin samimiyet derecesi hakkında dünya kamu oyunda mevcut şüpheler artırılmıştır.

YURTTA DURUM

İKTİSADİ DURUM VE HAYAT PAHALILIĞI : A.P. iktidarının bocalamaları şüphesiz yalnız kıbrıs konusundan ibaret değildir. Esas mesele, A.P. yöneticilerinin iktisadi politikasının memleketi içine soktuğu çıkmazdır. Bocalamalarının, aczinin gerçek nedeni budur. Konuya ışık tutmak üzere mevcut iktisadi durumu son verilere göre kısaca gözden geçirelim :

Son bir yıl içinde hem mali istikrarsızlık artmış, hem de yatırımlar azalmıştır. Ayrıca dış ödemeler dengesinde de ciddi sıkıntılar başlamıştır.

Eldeki son istatiklere göre geçen yılın ağustos'undan bu yılın ağustos'una kadarki bir yıllık devrede İstanbul hayat pahalılığı endeksi % 15,6 oranında artmıştır. Artış, emekçi halkı daha çok ilgilendiren, gıda maddelerinde daha da yüksek olup % 19,4 oranındadır. Oysa, emekçi halkın kazançlarında bu oranda bir artış olmamıştır. Yani, emekçi halkın geçim sıkıntısı artmış; enflasyon, kazançların % 15 - 20 sini halkın elinden almıştır. Şurası açıktır ki, halkın kaybı, bir avuç sermayedarın cebine girmiş onların kazancı olmuştur. Böylece, sosyal adaletsizlik, A.P. idaresinde daha da kesinleşmiştir.

Diğer taraftan yatırımlar da azalmıştır. Gene eldeki son istatistiklere göre belediyelerden alınan inşaat ruhsatnameleri, bu yılın ilk 7 ayında geçen yılın aynı devresine nazaran % 2,5 oranında azalmıştır. Yatırım hacminin diğer önemli bir göstergesi olan yatırım malları ithalâtı da, gene aynı devreler itibarile % 13,4 oranında azalmıştır.

Bir taraftan fiatların yükselmesi, diğer taraftan yatırımların azalmasıyla belirlenen bu anormal durum, A.P. iktidarının özel sektörcü felsefesinin tabii bir sonucudur.

İktisadi hayatın diğer karanlık bir yanı dış ödemeler durumumuzdur. Plâna göre bu yılki ithalât hedefi 800 milyon dolardır. Oysa yılın ilk 8 aylık sonuçlarına göre ithalât, geçen yılın aynı devresine nazaran % 7,1 düşüktür. Bu hale göre, bu yıl 800 milyon dolara erişmek şöyle dursun, geçen yılın 718 milyon dolarlık seviyesini bile tutturmak mümkün görünmemektedir.

İthalâttaki daralmanın sebebi tediye güçlüğüdür. Dış krediler, özellikle proje kredileri iyi işlememektedir. İhracatımızdaki artış % 2,6 gibi çok düşük bir orandadır. Diğer önemli bir döviz kaynağı olan işçi dövizlerinde ise azalma vardır. Buna karşılık borç faizleri ve yabancı sermayenin kâr transferleri için yaptığımız ödemeler artmıştır. Bu iki iki kalemin toplamı ilk 8 ay itibariyle, 1966 da 25,5 milyon dan 35,7 milyon dolara çıkmış, yani % 40 oranında artmıştır.

İşte iktisadi işlerin, özellikle dış ödemeler dengesinin bu ters gidişidir ki, A.P. iktidarını Sovyetler Birliği'nden yardım almağa ve sosyalist bloku ile ilişkilerini geliştirmeğe zorlamıştır.

Sosyalist memleektlerin iyi komşuluk münasebetlerinin gelişmesi için yıllardır yürüttükleri ısrarlı politika ve batı bölgesindeki sükûnet durumu ile birlikte bu faktör de; Demirel'in Rusya gezisi ve diğer doğu memleketlerine yapılan gezilerde önmeli rol oynamıştır.

Ekonomik durumdaki bu bozuk ve dengesiz süratli akışın verdiği sıkıntılar iktidarın her alanındaki tutumunda kendini göstermektedir. Nitekim devlet yönetimine yine partizanlık sokulmuş ve devlet mekanizması bir A.P. yönetimi derekesine düşürülmek istenmiştir. Nerede hür düşünceli ve A.P. den yana olmayan bir ses duyusa, nerede A.P. ye sevimli gelmeyen bir eylem görülse, nerede A.P. yi tedirgin eden bir olumlu gelişmeye rastlansa hemen partizanca çalışmalar kendini göstermektedir.

Memurlara baskı yapılmakta öğretmenler sürülmekte, mülkî amirler arasında cezalandırıcı ve taltif edici tayin ve nakillere yönelmektedir. Bu partizanca hareket o kadar aşırılaşmıştır ki, Türkiye İşçi Partili olanlar veya Türkiye İşçi Partisi'ne sempati besleyenler tanınır, öğrenilir ve hissedilir edilmez savcılar baskı metotlarını uygulamaya davet edilmiştir. Bunun sonucuyladır ki Türkiye İşçi Partisi il ve ilçe örgütlerinde normal, demokratik haklarını kulanan arkadaşrımızdan bazıları basit ve gereksiz nedenlerle tevkif edilmiştir. Böylece sosyalist gidişe engel olmaya veya sosyalist gelişmeye ket vurmaya çalışılmıştır. Oysa gözdağı verme amacı da taşısa; Bandırma'da, Adana'da, Ceyhan'da, Muş'ta ve daha başka yerlerde yapılan tevkiflerin hukuki dayanaktan yoksunluğu bu arkadaşlarımızın kısa süre sonra tahliyelerini gerektirmiştir.

Partizan idareye kapılan ve bunda, varlığı için bir kurtuluş umudu bulan A.P. yöneticileri işçilerin grevlerine karşı da bu güne kadra olduğu gibi son üç ayda da sinirlilik göstermekten geri kalmamışlardır. Böylece her haklı grevin binlerce ve binlerce uygulayıcısı, karşılarında kanunsuz olarak grevi erteleyen A.P. iktidarını bulunca Anayasa haklarına sımsıkı sarılmanın ne kadar gerekli olduğunun somut belgelerini bulmuşlardır. Özellikle Amerikan işyerlerinde yapılan grevleri A.P. iktidarının ertelemesi ve fakat Danıştay'ın, hükümetin bu erteleme kararını durdurması işçilerin bilinçlenmesinde yardımcı olmuştur. Hükûmetin grev kırıcı durumuna geçmesi A.P. saflarındaki işçilerin kendi partilerini savunmalarına imkân bırakmamıştır. Hele Zonguldak'ta gelişen işçi hareketleri içinde bilinçlenen kömür madeni işçilerine karşı girişilen sindirme hareketleri, ordu birliklerini de yanına alan baskı niyetleri A.P. iktidarının gerçek yüzü hakkında emekçi sınıflardaki son tereddütleri de silmeye yardımcı olmuştur.

SONUÇ :

İsabetle çizilen yolunun yarattığı olumlu havanın etkisi ve merkez kurulları ile mahalli teşkilâtın ahenkli gayreti ile siyasi hayatımızın başlıca etki kaynağı ve merkezlerinden biri olarak Partimiz amacına doğru cesaret ve azimle ilerlemektedir. Engelleme, çelmeleme için iç ve dış bütün gayret teşebbüsler şimdiye kadar neticesiz kalmıştır, kalmakta da devam edecektir.

İkinci Milli kurtuluş ve Sosyalizm için savaşmamızda mutlaka muzaffer olacağız.

İç ve dış düşmanlar ve onların bilinçli, bilinçsiz yardakçılarının gayretleri boşunadır.

Yarın bizimdir; Türkiye İşçi Partisi liderliğinde emekçi halkımızındır.

BİLDİRİ

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL YÖNETİM KURULU ANKARA'DA ÜÇ AYLIK OLAĞAN TOPLANTISINI YAPMIŞ, ÇEŞİTLİ YURT VE DÜNYA SORUNLARI İLE PARTİ ÇALIŞMALARINI GÖZDEN GEÇİRMİŞ, ÖZELLİKLE «TÜRKİYE - AMERİKAN İLİŞKİLERİ» VE «MEMLEKETİMİZİN İKTİSADİ DURUMU» ÜZERİNDE DURARAK AŞAĞIDAKİ HUSUSLARIN KAMU OYUNA DUYURULMASINA KARAR VERMİŞTİR :

DIŞ POLİTİKADA :

Orta doğu krizinin ciddiyetini muhafaza etmesi, Vietnam da Amerika'nın «tırmanma» politikasını kara harekâtına da teşmil ederek ve hava akınlarını şiddetlendirerek daha da genişletmesi muvacehesinde, mil li bağımsızlığımız ve egemenlik haklarımızı kısıtlayan ikili anlaşmalar, Amerikan üsleri ve NATO ittifakı meselelerinin Türkiye'nin varlığı ve güvenliği için taşıdığı tehlike çok daha vahim ve acil hale gelmektedir. Bu durumda Türkiye kendisini her an, isteği ve iradesi dışında bir nükleer dünya savaşının veya orta doğu'da mevzii kalacak bir çatışmanın içinde bulabilecektir.

NATO ittifakı bugüne kadarki iktidarların halkımıza telkin etmiş oldukları gibi bir ortak savunma sistemi değil; Amerika'nın üçüncü bir dünya savaşını göz önünde bulundurarak plânladığı askeri stratejisinin bir parçasıdır ve tek taraflı olarak tamamen onun kumandası altındadır. Türkiye'nin menfaati, büyük devletler arasındaki her türlü savaş ve çatışmanın dışında kalmaktır. Türkiye, ancak ne taraftan gelirse gelsin her türlü saldırıya karşı bir yurt savunması, bir milli kurtuluş savaşı vermek durumundadır. Bu çeşit savaşlar ise apayrı bir strateji ve taktiği gerektirmektedir ki, NATO ittifakı buna engeldir.

NATO ittifakı meselesini ön plâna çıkaran diğer bir faktör de bu ittifakın yirmi yıllık süresinin 1969'da sona ereceği ve üye devletlerin önümüzdeki yıl, ittifaktan çekilme isteklerini bildirme durumunda olmalarıdır. Basına akseden haberlere göre, NATO ittifakına 1969'da siyasi bir nitelik de verilerek üye devletlerin siyasi bakımdan da bağımlı hale getirilecekleri anlaşılmaktadır. Gene basında çıkan haberlerden anlaşılıyor ki, Demirel hükûmeti üyelikten ayrılmaya niyetli olmadığı gibi, ayrıca NATO'nun siyasi bir örgüt haline gelmesini istemektedir.

İKTİSADİ DURUM :

Milli ekonomimizin içine düşürüldüğü çıkmaz AP nin, dış iktisadi ve mali ilişkilere dayanan özel sektörcü politikası sonucu daha da ağırlaşmıştır. Bir yandan dış borçlar yıldan yıla artarak milli ekonominin geleceğini ipotek altına almakta, diğer yandan yeni borçların büyük kısmı eskilerin taksit ve faizlerine mahsub edildiğinden bulunabilen dış finansman kaynakları da yetersiz kalmaktadır. Ayrıca döviz ve altın ihtiyaçlarının tükenmesi, ticaret ve ödeme dengesinin açık vermesi yüzünden gerekli yatırım malları ithal edilememektedir. Bütün bu nedenlerle, yatırımlar plânlanan seviyenin altında kaldığı gibi, geçen yıla oranla dahi bir düşüş göstermektedir. Buna karşılık fiatlar yükselmekte, ücret ve maaşlar ise bu yükselişi takip edemediğinden şehirlerdeki emekçi halkımızın ve ihraç malları üreten köylülerimizin geçim sıkıntıları daha da artmaktadır. Küçük bir azınlık ise bu fiat artışlarından haksız yüksek kârlar elde etmektedir.

Yukarda belirtilen dış politika ve iç iktisadi durum karşısında.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL YÖNETİM KURULU :

1. 1966 yılı eylülünde Amerika ile başlatıldığı, hükûmetce aylarca önce resmen açıklanmış olan müzakerelerin süratle sonuca erdirilerek, Amerika Birleşik Devletleri'ne Türkiye'de imtiyazlar tanıyan ikili anlaşmaların derhal feshini, Amerikan üslerinin tasfiyesini ve NATO ittifakından çıkmak için şimdiden gerekli hazırlıklarda bulunarak 1968'de çıkma ihbarının yapılmasını talep eder.

2. NATO'dan çıkmak için gerekli ihbarı yapmayacağı, tam tersine, NATO'nun siyasi bir örgüt halini de almasına taraftar olduğu anlaşılan A.P. iktidarına, bu kadar önemli bir konuda önümüzdeki uzun yılları kapsayacak bir kararı kendiliğinden almaya hakkı olmadığını; muhalefete danışmadan, yurttaki muhtemel gelişmeleri hesaba katmadan, bu gün iktidarda bulunmasına güvenerek böyle bir karar aldığı taktirde bunun ağır sorumluluğundan kurtulamayacağını ihtar eder ve bu hususu kamuoyuna duyurmayı ödev bilir.

3. Bugünkü iktisadi çıkmazın temel nedeninin, iktidarın dışa bağlı özel sektörcü politikası ve kapkaççı kapitalist düzen olduğunu; bunun, dış çevrelerin telkin ettiği, iktidarın da benimsediği mali politika tedbirleri ile ve yüzeyde kalan bölük pörçük tedbirlerle düzeltilemeyeceğini; bu durumun, Anayasa'mızın, A.P.'nin temel iktisadi görüşüne kapalı olduğunu teyid ettiğini; tek çıkar yolun, halkın hizmetinde ve denetiminde bir kamu sektörünün itici ve düzenleyici bir rol oynadığı, özel sektörün gerçekten plâna bağlandığı, sosyalizme yönelmiş kapitalist olmayan bir gelişme yolu olduğunu bu fırsatla bir kere daha önemle belirtir.

Aybar'ın Ağrı mitinginde yaptığı konuşma

Doğu mitinglerini sevinç ve heyecanla izliyoruz. Bu mitingler, son yıllarda gittikçe hızlanan özgürlük akımının güçlü bir kolunu teşkil etmektedir. Doğulu fukara emekçiler, Doğulu aydınlarla elele vererek, haklarına bizzat sahip çıkmağa başlamışlardır.

Yüzyıllardır yurdun ister doğusunda, ister batısında yaşayan emekçi halkımızın en doğal hakları çiğnenmektedir. Emekçi, emekçi olduğu için horlanmakta, insan yerine konmamaktadır. Doğulu emekçi kardeşlerimiz üstelik doğulu olmanın çilesini de çekiyorlar. Doğulu olarak ayrıca horlanıyorlar. Dillerinden, mezheplerinden, inançlarından dolayı; farklı muamele ile karşılaşıyorlar. Candarmanın dipçiği fukara emekçinin beline inerken, bir de doğulu sıfatına indirilmiş küfürle yüklü bulunuyor. Doğulu emekçi kardeşlerimiz, emekçi olarak sömürülürken üstüne üstlük haysiyetleri şerefleriyle de hayasızca oynanıyor. Doğuya «mahrumiyet bölgesi» adı takılmış «mahrumiyet» sadece yoldan, sudan, okuldan, hastahane ya da fabrikadan yoksun olmayı değil, aynı zamanda insana pahalı vazgeçilmez devredilmez temel haklardan yoksun bırakılma anlamını da taşıyor. Doğu mitingleri bu insanlık dışı durumu protesto ediyor.

Halkın haklarına sahip çıkması, haksızlığı protesto etmesi çok önemlidir. Devlete sahip çıkmanın ilk adımı, haklarına sahip çıkmak, haksızlığı protesto etmektir. Kütlece yapılan protestolardan sonuç alınması için haksızlığın neden ileri geldiği hakların neden çiğnendiği bilinmek gerekir. Nedenler bilinmedi mi, protesto mitingleri şikâyetleri dile getirmekten ileri gidemez. Oysa bu mitingler bu durumdan kurtulmanın ilk adımları olmalıdır.

Doğu neden «mahrumiyet bölgesidir»? Acaba yalnız doğu mudur «mahrumiyet bölgesi» olan? Doğulu emekcilerin sömürülmekten başka üstelik doğulu oldukları için horlanmaları, ayrı muameleye maruz bırakılmalarının nedenleri var mıdır? Varsa nelerdir? Doğu sorunu, çözümü apayrı ve Türkiye'nin öteki sorunları dışında bir sorun mudur? Yoksa Doğu sorunu çözümü de öteki sorunlarımıza bağlı Doğusu Batısıyle tüm olarak Emperyalizmin boyunduruğundan kurtulmamıza bağlı sorun mudur? Bu mitinglerin bir çeşit ağlama duvarı gösterisi olmaktan öteye geçmesi için yukarda sıralanmış sorulara açık cevaplar aramak gerekmektedir.

Şu nokta üzerinde dikkatinizi çekmek isterim: Tek başına ele alınırsa, hiç bir sorunu anlamak ve hele çözüm yolları bulmak mümkün değildir. Her sorun bir bağla başka bir çok sorunlara bağlıdır. Bu binbir bağ arasında asıl nedenlere gidenini arayıp bulmak gerekir. Sosyal ve politik sorunlarda hele yüzeydeki görüntülerin altında yatan nedenleri bulmak, doğru çözümler getirmek için mutlaka şarttır. Örneğin doğu sorunu tek başına ele alınınca hissi plânda kalan bir takım şikâyetler şeklinde görünür ki, şüphesiz bu suretle ne Doğu sorununun gerçek nedenleri anlaşılabilir, ne de hele fukara kardeşlerimizin dertlerine gerçekten çare bulunabilinir. Doğu sorunu Türkiyenin bütün sorunlarıyle birlikte ele alınacak ve çözümlenecek bir sorundur.

Oysa Türkiye İşçi Partisi kuruluna ve olaylara emekçi halkımızın hakları, çıkarları açısından bakıp toplu çözüm teklifleri getirene kadar, öteki partiler sorunları ya ilmi ölçülerine göre sınıflandırmadan karmakarışık şekilde önümüze sürdüler; ya da sorunları tecrit ederek sanki o sorundan başka sorun yokmuş gibi yanlış açıdan gösterdiler. Ve bu politikacılar kâh sizlerin hislerinize seslenerek doğu sorununu önceki yurt sorunları dışında ele aldılar, ya da bu sorunu büsbütün inkâr ettiler. Hiç biri doğu sorununun, emperyalizmin boyunduruğu altında bir kapkaç düzeni içinde yaşamamızla ilişkili olarak değerlendirmedi. Değerlendirmedi çünkü bu politikacıların hepsi de, bu kapkaç düzenine bağlı, onu savunan kimselerdi.

Doğulu emekçi kardeşlerimizin dertleri, Amerika emperyalizminin boyunduruğundan ve onun aracısı olan kapkaç kapitalizminin, sömürü, ezgi ve baskısından hep kurtulduğumuz zaman ancak çözümlenebilecektir. Doğulu emekçi kardeşlerimizin dertleriyle emperyalizmin boyunduruğu altında yaşamamız arasında sıkı, fakat ilk bakışta görülmeyen bağları bulunduğunu ve doğulu emekçilerin dertleriyle batılı emekçilerin dertleri arasında temelli farklar bulunmadığı kavranmadıkça, doğunun sorunları asla çözülemez. Örneğin doğu kalkınması sorununu ele alalım.

Oy avcılığına çıkan kimi politikacılar «yatırımlarda doğuya öncelik verilmelidir; Devlet doğuda daha çok alt yapı yatırımı yapmalıdır; özel sektör doğuya daha çok yatırım yapmalıdır.» diyorlar. Elbette yapmalıdır. Ama bu günkü düzen içinde bu olur mu? Bu hükümet doğuya el uzatır mı? Önce bu noktaları bilmek gerekir. Amerikaya tabi bugünkü kapkaç kapitalizmi düzeni içinde doğuya yatırım politikası daima damla damla yürütülecektir. Doğunun ihtiyaçları gereği gibi asla karşılanmayacaktır. Nitekim bu güne kadar karşılanmamıştır. Geri kalmış Türkiye içinde doğu daha da geri bırakılmıştır. Kapitalist sistem kâr mihveri etrafında döner. Yatırımlar ancak kârlı işlere yapılır. Kapitalist düzende en kârlı olanlar hangisi ise yatırım oraya olur. Bakınız doğunun geri bırakılmışlığı üzerine parlak nutuklar söyleyen doğulu kapitalistler de yatırımı doğuya değil batıya yapıyorlar. Bunun gibi kapitalist düzende devlet de doğuya gereği kadar alt yapı yatırımı yapmaz. Çünkü kapitalist düzende devlet, kapitalizmin kanunlarına göre işleyen bir makinadır o da kâr hesapları yapar. Kapkaç kapitalizm düzeninde yatırımlar kârlı kapkaç işlerine yapılır. Bundan dolayı doğunun kalkınması, doğuya daha çok yatırım yapılması bugünkü kapkaç kapitalizm düzeninin yerine kapitalist olmayan sosyalizme götüren bir düzen kurulmasına bağlıdır Hakların çiğnenmesi, doğulu emekçinin horlanması, insandan sayılmaması da son tahlil de sömürücü kapkça kapitalizminin açtığı yaralardandır. Kapitalizm emekçi insana kâr sağlıyan bir araç gözü ile bakar. Üstelik emekçileri bölmek parçalamakta çıkarı olan bir sistemdir. Daha yakın zamana kadar emekcilerin sendika kurmalarına, parti kurmalarına bile izin vermemişti. Kapkaç kapitalizmi sömürü düzenini devam ettirmek için, emekcileri Türk - Kürt; Türk - Arap; Sünnî - Alevi; Müslüman - Hristiyan diye birbirine düşürmekten de geri kalmaz. Aynı vatanın öz evlâtlarını birbirine düşürmeğe devam eder.

Türkiye İşçi Partisi kurulduğu ve ister doğuda ister batıda yaşasın, yurdun bütün emekçilerinin kardeş ve temelde çıkarlarının bir olduğunu söylemesi; sorunlara sınıflar açısından bakılması gerektiğini halka anlatmaya başladığından beri: toprak ağaları ile aracı kapkaçcılar ortalığı bulandırmak emekçilerin bilinçlenerek gerçeği görmelerini önlemek için büyük gayretler göstermekte; halkın dikkatini başka tarafa çekebilmek umudu ile tertipler hazırlamaktadırlar. Yalan, iftira, nifak tohumları saçmak, bunların başlıca silahlarıdır: «Türkiye İşçi Partisi Doğulu vatandaşları kışkırtıyor; Bölgecilik yapıyor; yurdu parçalamaya çalışıyor» demektedirler. Oysa doğulu halka dünyayı zindan edenler kendileridir.

Türkiye İşçi Partisinin doğu sorunu karşında politikası açıktır. Biz Anayasa'nın 3. maddesinin ışığında, 12. maddesinin eksiksiz tastamam uygulanmasını istiyoruz. Dili, dini, inançları mezhebi, siyasi ve felsefi düşünceleri

İLLERİNDEKİ GEZİ BAŞARILI OLDU

ve mensup olduğu ırktan dolayı vatandaşlara farklı muamele yapılmasına karşıyız. Doğulu emekçiler ikinci üçüncü derecede vatandaş değildir. Onlara bu gözle bakanlar ve onlara kanunu farklı şekilde uygulayanlar suçludurlar. Ve Türkiye İşçi Partisi bu gibilerin ergeç mutlaka hesap soracaktır. Biz doğu sorununu Türkiye'nin bütünlüğü ve birliği içinde çözümlenecek bir sorun sayarız. Türkiye doğulu, batılı hepimizin vatanıdır. Sınırları hepimizin kanlarıyla çizilmiş her karış toprağında ister doğuda, ister batıda herbirimizin babaları dedeleri yatmaktadır. Biz iddia ederiz ki, doğulu emekçi halkın aşırı sömürülmesinde doğulu ağalarla batılı kapkaççılar ortaktılar. Ve bu sömürü ezgi ve baskı politikası yalnız doğulu emekçilere karşı değil batılı emekçilere karşı da yürütülmektedir. «Mahrumiyet Bölgesi» batıda da vardır. Hem de batının en mamur şehirlerinin göbeğinde. Ankara'nın, İstanbul'un, İzmir'in gecekondu semtlerinin herbiri birer «mahrumiyet bölgesi» dir. Doğulu ve batılı emekçiler «mahrumiyet kardeşleridirler»; menfaatleri temelde aynıdır. Bundan dolayı elele verip sorunlarını çözmek için devlete hep beraber ağırlıklarını koymalıdırlar.

Biz iddia ederiz ki, doğuyu toptan «mahrumiyet bölgesi» halinde getiren ve doğulu emekçi kardeşlerimizi Anayasa dışı, kanun dışı, ahlak ve insaf dışı bunca işkenceye reva görenler insafsız politikalarında israr ederlerse, bölücülük asıl o zaman baş gösterecektir. Türkiye doğulusu, batılısıyla hepimizin bütün emekçilerin mutluluğa kavuştukları bir ülke haline gelmelidir. Bu ise kapkaç kapitalizminin yerine Türkiye sosyalizminin kurulması ile gerçekleşecektir. Biz diyoruz ki, bugün doğulusu batılısıyla bütün emekçilerin bütün namuslu ve yürekli aydınların ilk ödevleri Türkiye'yi Amerikan emperyalizminin ve ağalarla kapkaççıların boyunduruğundan kurtarmaktır.

Amerikan emperyalizmi yurdumuzdan atılmadıkça hiç bir sorunumuz çözülemiyeceğinden başka Türkiyenin bir gün bir savaş alanına dönmesi de mukadderdir. Amerikan emperyalizmi yurdumuzda kurduğu üsleri şüphesiz maksatsız kurmadı.

Evet baş sorun Amerikan emperyalizminden ve ona dayanan ve onun desteklediği kapkaçcı kapitalist düzenden kurtulmaktır. Emperyalizm ahtopotunun her iki kolu, dış ve iç sömürü vantuzları birlikte sökülüp atılacaktır. Bunlardan yalnız dış sömürü kolunu söküp atmak, bizi sömürülmekten, ezilmekten, horlanmaktan kurtaramaz. İçerdeki ağalarla kapkaççılar, dış sömürü çevreleriyle yeniden ilişkiler kurma yolunu mutlaka bulurlar. Nitekim kırk küsur yıl önce emperyalizmi yendiğimiz halde köklü reformlarla kapitalist olmayan, sosyalizme götüren yol tutulmadığı için, bugün tekrar emperyalizmin boyunduruğuna girmiş bulunuyoruz. Aynı hatayı bir daha işlemiyeceğiz: Amerikan emperyalizmi karşı savaş aynı zamanda sosyalizm için mücadeledir.

Amerikan emperyalizmine karşı savaşı «pasif direnme» şeklinde yürütüyoruz: uyarmalar, protestolar, mitingler yapıyoruz. Mücadeleyi milletçe hızlandıracağız. Anayasa'daki haklarımıza tıpkı bu mitingde olduğu gibi sahip çıkarak hükümeti NATO'dan çıkması ve ilkili anlaşmaları feshetmesi için etkilemeğe çalışacağız.

Yurdumuzdaki küstah Amerikalıyı gittikçe daralan bir nefret ve kin çemberi içine alacağız. Amerikan emperyalizminin bağımsızlığımızı haysiyet ve şerefimizi çiğnemekte ısrar ederse, «Ezelden beri hür yaşamış» insanlar olarak her musibete göğüsümüzü siper etmesini elbette bileceğiz. Türkiye İşçi Partisi öteki partiler gibi bir parti değildir. Çünkü bu senin, emekçi halkımızın partisidir. Şimdiye kadar sömürüldüğün, horlandığın köşenden çıkıp, bu parti saflarında Anayasa'ya sahip çıkacak, devlete ağırlığını kayacaksın.

Bu haksız sömürü düzenini kendi öz partin olan Türkiye İşçi Partisi saflarında elele vererek sen kendin değiştireceksin. Böylece doğunun dertlerine de batının dertlerine de sen çare bulacaksın.»

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, Merkez Yürütme Kurulu üyesi ve Urfa Milletvekili Behice Boran, Merkez Yönetim Kurulu üyesi ve Diyarbakır Milletvekili Tarık Ziya Ekinci ve ve diğer bazı parti yöneticileri, Ekim sonunda Doğu illerine 10 gün süren bir gezi yaptılar.

5 Bin kilometrelik gezide Diyarbakır, Siirt, Van, Hakkâri, Ağrı, Kars, Erzurum, Tatvan, Başkale, Erciş, Patnos, Iğdır, Ardahan, Posof, Sarıkamış emekçilerinin düzenlediği toplantılara katılan İşçi Partisi yöneticileri, Doğu halkının ilgi ile izlediği konuşmalar yapmışlar, doğu halkının dertlerini yerinde dinlemiş ve tesbit etmişlerdir.

VAN TOPLANTISI

Hakkâri ve Başkale toplantılarından sonra Van'a gelen Türkiye İşçi Partisi yöneticileri, Van Şehir Sineması'nda düzenlenen toplantıya katılmış ve Genel Başkan Mehmet Ali Aybar, özetle şu konuşmayı yapmıştır :

«Türkiye bugün, 1957 - 1958 yıllarındaki buhranlı günleri yeniden yaşamaktadır. Devlet çarkını, sömürücü bir azınlığın çıkarlarına göre çeviren bir siyasi ve ekonomik düzenle, Türkiye'nin kronikleşen bir buhran içinde kalması, ekonomik ve mâlî iflasa sürüklenmesi, esasen kaçınılmaz bir sonuçtur.

Türkiye İşçi Partisi, böyle bir sonucu, daha Demirel hükümet programını okuduğu gün haber vermişti. A.P. iktidarının tutamayacağı vaadleriyle, ekonomik ve mâlî iflasa doğru gideceğini iki yıl önce işaret etmişti.

Türkiye İşçi Partisi'nin bu görüşleri, bugün apaçık ortaya çıkmış, elle tutulur, gözle görülür bir hal almıştır. Bir yıl içinde gıda maddeleri fiatları yüzde 21 artmıştır. Yatırım malları ithalatında hızlı bir daralma göze çarpmaktadır. İşsizlik gittikçe artmakta, sosyal bir afet halini almaktadır. Hükümet, bu dar boğazın dış kredilerle atlatılabileceğini ummaktadır. Bu son derece kısır bir politikadır. Komprador ekonomisi düzeninde yaşayan Türkiye için borçlanmak, istikbali ipotek etmektir. Üstelik, bugünün emekçi halk kitlelerinin rızkını kesip, kompradorlara yeni kâr imkânları sağlamaktır.

Bu konuda, işçiler, köylüler, tüm emekçiler, gözlerini bir kere daha açmalıdırlar. Politika, ekmek kavgası demektir. Türkiye'de esas itibariyle iki sınıf vardır; sömürücüler ve sömürülenler. Sömürücüler; toprak ağaları ve komprador burjuvazidir. Bunlar sırtlarını, genel olarak, baş sömürücü olan Amerika'ya dayamışlardır. Oysa emekçiler, henüz politikanın bir sınıf karakteri olduğunu iyice göremedikleri için, bindikleri dalı kesmekte, oyları ile sömürücüleri, Amerikacıları işbaşına getirmektedirler.

Siz devlete sahip çıkarak ağırlığınızı koyduğunuz gün, gidişat değişecektir. Hepiniz daha çok mal - mülk sahibi olacaksınız, hepiniz çocuklarınızı okutacaksınız, hepiniz doktora, ilaca kavuşacaksınız, hepiniz horlanmadan bu memleketin gerçek efendileri olarak yaşayacaksınız.

İNSAFSIZ DÜZEN DEĞİŞECEKTİR

Bu haksız, insafsız düzen değişecektir. Değiştirilmelidir. Düzenin değiştirilmesinden ne anladığımızı bir defa daha açıkça ortaya koyalım :

1. Emekçi halkın sömürülmesine yol açacak ekonomik ve sosyal ilişkiler değiştirilecektir. Yabancılar, Amerika'yla ortaklaşa, emekçi halkımızı sömüren toprak ağalarının, ithalatçı, ihracatçı, fabrikatör ve bankerlerin lehine dönen devlet çarkı, emekçi fukara halk yararına döndürülecektir. Milli ekonomi, bu bir avuç büyük sermayedarların temsil ettiği özel sektörün hakimiyetinden çıkarılacak, halkın ihtiyaçlarını karşılar hale getirilecektir.

2. Köklü reformlar yapılacaktır. Ağaların elinde en çok 500 dönüm toprak bırakılacak, topraksız köylüye, toprağı yetmeyen köylüye parasız toprak dağıtılacaktır. Ayrıca, köylüye yardımcı olacak tarım istasyonları kurulacak, kooperatifçilik teşvik edilecektir. Dış ticaret bankacılık, sigortacılık millileştirilecek, bir avuç vurguncunun

halkın sırtından milyarlar kazanması böylece önlenecektir. Milli ekonominin gereklerine göre, büyük endüstri dalları devlet eliyle kurulacaktır.

3. Özel sektör plâna bağlı kaldığı, yurdun sanayileşmesine yardımcı olduğu sürece makul ölçülerde desteklenecektir.

4. Küçük teşebbüs sahipleri, devletin tam desteğine kavuşacaktır.

5. Amerikan emperyalizminin ve yabancı sermayenin politik, ekonomik ve sosyal hayatımızdaki hakimiyetlerine son verilecektir.

6. Anayasa, eksiksiz, tastamam uygulanacaktır.

7. Bütün bu işleri, Anayasa'ya sahip çıkan, devlete sahip çıkan, işçisi, köylüsü, küçük esnafı, küçük memuru ve namuslu aydınları ile emekçi halkımızın kendisi yapacaktır.

Kısaca, insanı insana kul eden, kütleleri bir sermayedara sömürten kapitalist düzen değişmelidir, değişecektir, diyoruz.

KAPKAÇ DÜZENİ NASIL DEĞİŞİR?

Genel Başkan Mehmet Ali Aybar ve beraberindeki parti yöneticileri, Van'dan Ağrı'ya geçmeden önce, Erciş ve Patnos'a da uğramışlar ve buralarda da konuşmalar yapmışlardır.

Patnos konuşmasında da sömürü düzenini ve kapkaç kapitalizmini şiddetle eleştiren Aybar, doğuda halen derebeylik düzeninin devam ettiğini belirtmiş, «Sömürüyü, geriliği, perişanlığı doğuran bugünkü kapkaç düzenini Türkiye İşçi Partisi mutlaka değiştirecektir...» demiştir.

Mehmet Ali Aybar, emekçi vatandaşın aleyhine işleyen bugünkü kapkaç düzenin;

Ağaların elinde en çok 500 dönüm toprak bırakılıp, topraksız veya toprağı yetmeyen köylüye toprak dağıtmakla,

Dış ticaret, bankacılık, sigortacılığı millileştirmekle,

Ağır sanayii devlet eliyle kurup, devlet eliyle işleterek,

Amerikan emperyalizmi ve onun içerideki ortaklarının tahakkümüne, kısacası kapitalist düzene son vermekle değiştirilebileceğini belirtmiş, sözlerini şöyle bitirmiştir :

«Bütün bu değişiklikleri ise; Anayasa'ya sahip çıkarak devlete ağırlığını koyarak; ancak köylüsü, işçisi, zanaatkârı, küçük esnafı, arkasız memuru, namuslu aydını ile emekçi halkımız yapacaktır. Zira, düzenin değişmesinde yalnız onun, emekçi halkımızın menfaati vardır.»

İKTİDAR VE EMEKÇİLER

Aybar ve beraberindekiler, Ağrı'ya uğradıktan ve TİP Genel Başkanı, diğer sütunlarımızda bulacağınız Ağrı konuşmasını yaptıktan sonra Iğdır'a geçmişlerdir. Mehmet Ali Aybar, burada yaptığı konuşmada, A.P. iktidarını eleştirmiş, Başbakan'ın, işçi haklarının daha da kısıtlanacağını belirten mesajına değinerek, özetle şunları söylemiştir :

«Adalet Partisi iktidarı, ağaların, şehirli sermayedar sınıfların servet ve nüfuzlarını katmerleştiren icraatı ile, devlet çarkını fukara halk aleyhine döndürmektedir. A.P. İktidara geldiğinden bu yana, işçisi, köylüsü, küçük esnafı, arkasız memuru ile bütün halk sınıf ve zümrelerinin hayat şartları son derece ağırlaşmıştır. Fukaralık, işsizlik artmıştır. Doğu illerimizde yaşayan halkın durumu perişandır. «Sermaye - emek münasebetleri semineri» ne gönderdiği mesajında, Başbakan, işçi haklarının daha da kısıtlanması cihetine gidileceğini gösteren fikirler ileri sürmektedir. İşçilerin, ücretlerine zam istemesinin karşısına çıkarak, bunun verimliliği tahrip ettiğini, yani patronların kârının azaldığını iddia etmiş ve yüzündeki maskeyi atmıştır. Fukara işçinin üç - beş kuruşluk zam isteğinin, Anayasa'ya aykırı olduğunu iddia etmek gafletinde bulunmuştur.

İşçiler, köylüler, devlete, Anayasa'ya sahip çıkmaktan, politikada bilinçli ağırlığınızı koymaktan başka kurtuluş yolu yoktur.»

KARS KONUŞMASI

Genel Başkan yönetimindeki TİP kurulu daha sonra, Kars'ta düzenlenen mitinge de katılmışlar ve burada da önemli bir konuşma yapan Mehmet Ali Aybar, Adalet Partisi'ni, seçim bildirisi ve hükümet programındaki vaadlerini uygulamamakla suçlayarak, özetle şöyle demiştir :

Bir «hân-ı yağma» devri yaşıyoruz. Demokrat Parti'nin en hızlı zamanında bile böylesine vurgun görülmemiştir. Spekülasyon son haddi bulmuştur. Hiçbir emek sarfetmeden, bir kalemde milyonlar kazananların bir acaip piyasa kanunu hüküm sürmektedir. Piyasa, telâşlı bir hareketlilik içindedir. İş adamları, «yangından mal kaçırma psikozu» içindedirler. En kısa zamanda, en büyük vurgunlar vuruluyor. Dalaveranın her türlüsü pervasızca mubah hale getirilmiştir. «Kanun diye kanun tepeleyenler» bu «hân-ı yağmaya» himaye kanatlarını germişlerdir.»

NATO'DAN ÇIKMAK GEREK

Beraberindeki heyetle Ardahan'a gelerek, burada düzenlenen toplantıda konuşan Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, özellikle dış politika sorunlarına değinmiş, şöyle demiştir :

«Demirel Hükümeti'nin Türkiye'yi uzun bir süre yeniden NATO'ya dolayısiyle Amerikan emperyalizmine bağlayacak olan kararları, muhalefet partilerinin görüşünü öğrenmeden tek başına almaya hakkı yoktur. Demokratik rejimlerde hükümetler, iktidardan düşme ihtimalini göz önünde tuttuklarından, göz önünde tutmak zorunda olduklarından, çok uzun vadeli taahhütlere girişmekte son derece ihtiyatlı davranışlar. Ancak muhalefet partilerinin tasvibini alarak taahhüt altına girerler.» demiştir.

Mehmet Ali Aybar, Türkiye'nin «feshi ihbar» hakkını kullanarak NATO'dan çıkması gerektiğini belirtmiş, ancak Demirel Hükümeti'nin buna niyetli görünmediğini belirterek, iktidarı eleştirmiştir.

SERMAYEDARLARIN VE EMEKÇİLERİN PARTİSİ

Genel Başkan Mehmet Ali Aybar, beraberindeki heyetle Posof'da düzenlenen toplantıda bir konuşma yapmıştır.

«Geri kalmış bir ülkede kapitalist düzen muhafaza edildikçe, sosyal adalet sağlanamaz» diyen TİP Genel Başkanı, özetle şunları söylemiştir :

«Önümüzdeki yıllarda, iki partinin gittikçe ağır basacağı anlaşılıyor; sermayedarların partisi olan A.P. ile emekçi halk kütlelerinin ağır basacağı Türkiye İşçi Partisi.

Öteki partiler ya tamamen silinecekler, ya da gücünü tamamen kaybeden kuruluşlar haline geleceklerdir. Bu gezideki gözlemlerin, bu görüşü doğrulamaktadır. Mücadele, TİP ile AP arasındadır.

Esasen, olayların bu doğrultuda gelişmesi, sosyal kanunların gelişmesine uygundur.»

SARIKAMIŞ TOPLANTISI

Mehmet Ali Aybar, Doğu gezisinin son konuşmasını Sarıkamış'ta yapmış, halkın, yönetilen pasif vatandaş durumundan çıkarak yöneten aktif vatandaş haline gelmesi gerektiğini belirtmiş, emekçi halkımızın, Osmanlı devrinden bu yana, politika dışı tutulduğuna işaretle özetle şöyle demiştir :

«Halk aktif bir unsur haline gelme yolundadır. Siyasi partileri, kendi yaşantısının mihengine vurmağa başlamıştır. Böylece, partiler iki guruba ayrılıyorlar; Bir yanda kapitalizmi esas alan, yani halka vergi veren, sömürülen bir oy makinası gözü ile bakan partiler; bir yanda, bu sömürü düzenini değiştirerek, halkı, yönetilen, sömürülen pasif bir unsur olmaktan kurtarmaya sosyalizmi kurmaya azimli Türkiye İşçi Partisi...

Tarihimizin bir dönüm noktasında bulunuyoruz. Halkın eliyle sosyalizme geçiş dönemine giriyoruz.»

Aybar'ın Ankara Merkez İlçe konuşması

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ ANKARA MERKEZ İLÇE KONGRESİNDE; TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL BAŞKANI MEHMET ALİ AYBAR AŞAĞIDAKİ KONUŞMAYI YAPMIŞTIR.

Genel Başkan Mehmet Ali Aybar konuşmasında iç ve dış politika sorunları üzerinde durmuş, özellikle Anayasa sosyalizm ve düzen değişikliği konularını işlemiştir. Aybar'ın konuşması özetle şöyledir :

«Türkiye'nin her bakımdan bir çıkmaz içinde olduğunu belirterek sözlerine başlayan Genel Başkan Aybar, 27 Mayıs Anayasa'sının, bu çıkmazdan kurtulmamız için izlenmesi gereken yolun ana çizgisini gösterdiğini açıklayarak konuşmasına şöyle devam etmiştir :

«Anayasa'mız. Türkiye'yi geri ve bağımlı bir ülke halinde tutan ve emekçi sınıfların aşırı sömürü, ezgi ve baskı altında yaşamalarına yol açan bugünkü kapkaçcı kapitalist düzeninin, temelden değiştirilmesini emretmektedir. Anayasa'ya, bu bozuk düzenin koruyucu kalkanı gözüyle bakanlar dalâlet içindedirler. 27 Mayıs bu bozuk düzene bir tepki idi. Zira hukuk ve Anayasa dışı tutum ve davranışlarıyla meşruiyetlerini kaybetmiş olan devrik iktidarın dayanağı, bugünkünün tıpatıp aynı olan ekonomik ve sosyal ilişkiler, ayni bugünkü kapkaç kapitalizmi idi.

Türkiye'nin ve emekçi halk kütlelerinin aleyhine işleyen bu bozuk ve insafsız kapkaç düzenini, hürriyet düzeni imiş gibi göstermeye kalkışanların midelerine, çıkarlarına bağlı sahte mantıkları kimseyi aldatamaz; aldatmıyor da... Hürriyet düzeni, halk kütlelerinin insanca yaşama olanaklarına fiilen sahip oldukları bir düzendir. Küçücük bir azınlığın halkı pervasızca sömürdüğü, en az kazananla en çok kazanan arasında 22 bin kat fark olduğu bir düzeni, hürriyet düzeni olarak nitelemek, hürriyetle alay etmektir.

Amerikan emperyalizminin ortak ve aracıları ne derlerse desinler, ne yaparlarsa yapsınlar, bu kapkaç düzenine, bu «hân-ı yağma» ya son verilecektir. Hem de kısa zamanda son verilecektir.»

Aybar daha sonra, 1961 Anayasasıyla sosyalizm arasındaki ilişkiler üzerinde durmuş, Anayasamızın sosyalizme açık olduğunu, esasen demokratik bir Anayasanın, sosyalizme kapalı olmasının mümkün olmadığını belirterek özetle şunları söylemiştir :

«Anayasamız şüphesiz sosyalizme açıktır. Demokratik bir Anayasanın başka türlü olması esasen mümkün değildir. Emekçi halk kütlelerinin örgütlenmiş siyasi bir güç olarak serbestçe faaliyette bulunmasına izin vermeyen Anayasalar, faşist nitelikte olanlardır. Bizim Anayasamız, devlet anlayışı, sosyal düzen anlayışı, devrimci karakteri ve dayandığı kuva-i milliyetcilik ilkesiyle Halktan, emekten yana bir yasadır. Bütün bu nedenlerle de, Sosyalizme açık, kapkaççı kapitalizme ise kapalı bir yasadır.

Sayın Cumhurbaşkanı, Anayasamız hakkında uluorta konuşmaktan vazgeçmelidir. Çünkü, bu şekilde konuşmakla bilimsel gerçekleri değiştirmek mümkün değildir. Üstelik bu gerçeklerden sayın Sunay'ın habersiz olduğu da böylece ortaya çıkar ki, bu da işgal ettikleri makamın yüceliğiyle bağdaşmaz.

Beri yandan sayın Sunay, Cumhurbaşkanı olarak, yargı mercilerinin kararlarıyla çelişiye düşmemeye de son derece dikkat etmek durumundadır. Anayasa Mahkemesinin 141 ve 142 maddeler münasebetiyle verdiği karar ve başta Yargıtay olmak üzere, mahkemelerin tatbikatı Anayasanın sosyalizme kapalı olmadığı merkezindedir. Cumhurbaşkanı, sosyalizme dair demeç verirken bu durumu gözönünde bulundurmalıdır.»

Aybar konuşmasını, Türkiye sosyalizminin ayırd edici niteliklerini açıklayarak bağlamıştır.

Sunay'a cevap

SAYIN CUMHURBAŞKANININ LONDRA'DA AKŞAM GAZETESİ MUHABİRİNE VERDİĞİ DEMEÇ ÜZERİNE TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL BAŞKANI MEHMET ALİ AYBAR'IN DEMECİNİN METNİ AŞAĞIDADIR :

«Sayın Cumhurbaşkanının Londra'da Akşam Gazetesi muhabirinin Anayasa sosyalizm ve Türkiye İşçi Partisi ile ilgili sorularına verdiği cevaplar, Türkiye'mizde demokratik Anayasa rejiminin yerleşmesini isteyenlerce hayret ve üzüntü ile karşılanacak mahiyettedir. Üstelik sayın Sunay, bu demeci ile demokratik bir hukuk devletinde Cumhurbaşkanlığı makamına tanınan görev ve yetki sınırlarını da aşmış bulunmaktadır.

Bu vesileyle bazı gerçekleri bir kere daha ısrarla belirtmek isteriz :

1. Anayasa'mız sosyalizme açıktır. Anayasa uzmanlarının görüşü budur. Anayasa Mahkemesinin 141 ve 142. maddeler münasebetiyle verdiği karar ve başta Yargıtay olmak üzere mahkemelerimizin tatbikatı da bu doğrultudadır. Bütün bunlardan dolayı sayın Sunay'ın bu konudaki indi mülahazalarına itibar ve iltifat edilemez.

2. Siyasi partiler, sayın Sunay'ın temsil ettiği Türkiye Cumhuriyeti'nin vaz geçilmez unsurlarıdır. Bu husus Anayasa'mız da açıkça belirtilmiştir. Türkiye İşçi Partisi kanunlarımıza göre kurulmuş ve Anayasa teminatı altında faaliyet gösteren bir partidir. Bundan dolayı sayın Cumhurbaşkanının, herşeyden önce, herhangibir siyasi partiden ve bu arada halkın oylarıyla Meclise giren ve Mecliste grubu bulunan Türkiye İşçi Partisi'nden bahsederken tarafsız ve saygılı olması ve yetkilerini titizlikle sakınması gerekir.

Sayın Sunay'a atfedilen ve Türkiye İşçi Partisi'ne «şimdilik» tahammül edildiği anlamına gelen sözler gerçekten söylenmişse, bu son derece vahim bir durum ortaya çıkarır. Bu sözler demokratik hukuk devletini hedef alan nitelikte olup aslında Anayasa'mıza «şimdilik» tahammül edildiği anlamını taşımaktadır.»

TİP yeni İş Kanunu'nun iptali için Anayasa Mahkemesinde dâva açtı

Türkiye İşçi Partisi, yeni yürürlüğe giren 931 Sayılı İş Kanunu'nun iptali için, Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur. İtiraz, kanunun, Anayasa'ya ve T.B.M.M. İçtüzüğüne aykırı olduğu gerekçelerine dayanmaktadır.

Bilindiği gibi, TİP milletvekilleri, Millet Meclisi'nde kanunun bu şekliyle çıkmaması için büyük çaba harcamışlardır. Ve hemen hemen her maddesini düzetmek için değişiklik önergeleri vermişlerdir. Fakat bu önergelerin hepsi reddedilmiş ve tasarı Türk işçisinin haklarını kısıtlayan şekliyle kanunlaşmıştır. Türkiye İşçi Partisi, bunun üzerine, Anayasanın kendisine verdiği hakkı kullanarak; Anayasa Mahkemesinde iptal davası açmıştır.

USUL YÖNÜNDEN, İTİRAZ

Kanunu görüşen Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu komisyonları, Anayasa'nın, siyasi partilerin komisyonlarda güçleri oranında temsil edilmeleri ilkesi çiğnenerek teşekkül ettirilmiştir. Böylece, Anayasa ve içtüzüğe, usul bakımından aykırı hareket edilmiştir.

ESAS YÖNÜNDEN İTİRAZ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, onu ihmal edenlerin temennilerinde yer alan «bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler» Anayasası değildir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, başlangıç bölümünde, sosyal adaleti, ferdin ve toplumun huzur ve refahını gerçekleştirmeyi ve teminat altına almayı hedef ittihaz eylemiş ve bütün fertleri kaderde, kıvançta, tasada ortak kabul etmiş bir Anayasa'dır. Anayasa'nın 2. maddesi ile ilgili gerekçesindeki ifade ile, «sosyal devlet fertlere sadece klâsik hürriyetleri sağlamakla yetinmeyip, ayni zamanda, onların insan gibi yaşamaları için zaruri olan maddi imkânlarını karşılamalarını kendine vazife edinen devlettir. Madem Anayasa, asgarî geçim şartlarından, sıhhî bakımdan, öğrenim imkânlarından ve hele barınacağı bir konuttan yoksun kişinin gerçek anlamda hür olamayacağını kabul eden zamanımızın hukuk ve siyaset ilmine ve devlet görüşüne uygun olarak, fertlere ve vatandaşlara sosyal bir takım haklar tanımak zorundadır; her sınıf halk tabakaları için refah sağlamayı kendine vazife edinen zamanımızın devleti, refah devleti, iktisaden zayıf olan kişileri, bilhassa işleri bakımından başkalarına tabi olan işçi ve müstahdemleri himaye edecektir. Bu suretle, insan şahsiyetine hürmet etmek vazifesini yerine getirecek, klâsik hürriyetlerin gerçeklerle alay eden bir mahiyet almasına mâni olacak, hem de, çalışan geniş halk tabakalarının refaha kavuşması sayesinde, toplum hayatı için daha verimli olmaları hedefine de ulaşacaktır.»

Bu temel ilkeler, Anayasa'mızın «Sosyal ve İktisadî Haklar» bölümünde yer almaktadır.

Gene Anayasa'mız, bu bölümde yer alan sosyal ve ekonomik hakların, hükümetlerce harfiyen tanınması ve kanunlaştırılarak gerçekleştirilmesini öngörmektedir.

Bu Anayasa maddeleri, emekçi sınıfın günlük hayatını doğrudan doğruya ilgilendirmektedir. Bu maddelerde yer alan emekçi hakları, gerçekleştirilmediği takdirde, bunlar Anayasa'da yer aldıklarından, gaspedilmişler demektir.

3008 SAYILI KANUN NEDEN DEĞİŞTİRİLDİ?

«3008 Sayılı İş Kanunu dururken, yeni bir iş kanunu düzenlenmesine neden ihtiyaç görülmüştür» sorusunu cevaplandırmadan, yeni kanunun Anayasa'ya aykırılığı belirtilemez.

O halde, yeni İş Kanunu, Türkiye'de, ;alışanların 1936'daki durumunu bugün aynen muhafaza eden hükümler, hatta geriye de götüren hükümler taşıyorsa, çalışanları, iktisaden zayıf olan kişilerin bilhassa işleri bakımından başkalarına tabi olan işçi ve müstahdemleri» oyalamaya matuftur ve T.C. Anayasa'sının ruhuna ve de temel ilkelerine aykırıdır.

Oysa, 931 Sayılı İş Kanunu, Türkiye'de çalışanların 1936'daki sosyal durumlarını aynen muhafaza eden hükümler, hatta geriye de götüren hükümler taşımaktadır.

Yani İş Kanunu, (İşveren vekili) nin, 3008 Sayılı eski kanundakinden daha kaypak bir tarifini yapmakta, böylece, işverenlerin bütün sorumluluklarını, işyeri yönetiminde hudutlu şekilde de olsa rol alan kapıcı, bekçi, postabaşı, kontratör, puvantör, ustabaşı, kısım şefi durumundaki işçilerin omuzlarına yüklemektedir. «İşveren vekili», eski İş Kanununda çok daha ciddî şekilde tarif edilmişti.

Yeni Kanun, her türlü ekonomik ve sosyal haktan mahrum edilmiş olan tarım işçisini de, kanun dışı bırakmaktadır.

GERİYE DOĞRU GİDEN HAKLAR

3008 Sayılı eski İş Kanunu'yla teminat altına alınmış bulunan bir aylık tecrübe müddetinin üç aya kadar uzatılabilmesine yeni İş Kanunu cevaz vermektedir. Böylece işçiler aleyhine bir fırsatı ihdas etmek, eski kanundan çok daha gerilere gidildiğinin açık delilidir.

İşçilerin, ferden veya kitle halinde ekmeği, haysiyeti, istikbali, işverenlerin ağzından çıkacak bir tek kelimeye, «kovuldun» kelimesine bağlanmıştır.

Yeni Kanun, asgarî ücretler konusunda da çalışanları, 1936 yılından daha kötü duruma düşürmüştür. Eski kanuna göre, 931 Sayılı İş Kanunu, tesbit komisyonundaki işçi temsilciliğini bir tek konfederasyona hasretmek suretiyle, asgarî ücretlerin tesbiti ve itiraz safhalarında bütün Türk İşçisi' nin söz hakkını tanımaktan kaçınmış; üstelik, bölgelerin özelliklerini aksettirmeye yararlı eski 3008 Sayılı Kanun'daki metod yerine merkeziyetçi bir usul kabul edilirken, bir yandan da merkezdeki işçi temsilcisi sayısı, hükümet ve işveren temsilcilerinin sayıları toplamından daha aşağı düşürülmüştür.

Yeni İş Kanunu'nda para cezalarının artırılmış olması, paranın 1936 rayici ile 1967 rayici arasındaki farkı korumaktan ibarettir. İşçinin haklarını teminata bağlayan müeyyideler, ayni zaaf ile malûldür.

Yeni Kanuna göre, 1500,— TL. ceza karşılığında, 16 yaşından küçük çocukları gece - gündüz çalıştırarak servet yapmak mümkündür. Ölüm saçan bir işyerini, kapatılmış bile olsa, tekrar açarak milyonlar kazanmak için 1.000 TL. ceza ödemek kâfidir.

HUKUK DIŞI SÜBJEKTİF TERİMLER

931 Sayılı İş Kanunu'nun, kabahatli işçinin akdini tazminatsız ve derhal feshe dair olan 17. Maddesi, eski kanunun buna tekabül eden şöhretli 16. Maddesinden de beter subjektif ölçüler taşımakta, yani işverenin keyfî takdirlerine tâbi, hukuk dışı terimler getirmektedir. (Sataşma), (gözdağı) gibi...

Yeni İş Kanunu, özel sektörü koruyucu ve çalışanları 1936 yılı düzeyinde bırakan hükümler getirmiş olmakla, Anayasa'yla devlete yüklenilmiş bir ödevin de ifasından kaçınıldığını ispatlamaktadır. Halbuki, 931 Sayılı Kanun, bu ödevin tam uygulama alanıdır. Anayasa'da «iktisaden zayıf olan kişileri, bilhassa işleri bakımından başkalarına tâbi olan işçi ve müstahdemleri himaye» cümlesiyle belirtilen temel ilke yerine, işçiye karşı işvereni himaye ilkesini benimsemekle, Anayasa'ya aykırılık arzetmektedir.

Yeni İş Kanunu, objektif sonuç tahlilinde, devleti, seyirci durumundan dahi çıkarmış, kuvvetliden yana aktif mücadeleye sevketmiştir. Çünkü, 931 Sayılı Kanun, çalışanların işverenler tarafından ezilmesine, 1961 Anayasa'sına rağmen cevaz vermiştir.

TİP Yetki Kanunu'nun iptali için Anayasa Mahkemesinde dâva açtı

TÜRKİYE İşçi Partisi, 933 Sayılı «Kalkınma Planının Uygulanmasına Dair Kanun» un iptal edilmesi için Anayasa Mahkemesine başvurmuştur. İtiraz, Kanunun, Anayasa'ya, T.B.M.M. İçtüzüğüne aykırı olduğu gerekçesine dayanmaktadır.

Bilindiği gibi, «Yetki Kanunu» diye adlandırılan tasarının Millet Meclisi'ndeki müzakereleri sırasında partimiz Meclis üyeleri,«Bakanlar Kuruluna Anayasa dışı yetkiler tanıyan bir tasarının kabul edilmemesi gerektiğini» savunmuşlar; fakat, tasarı TİP dışındaki partilerin oylarıyle kanunlaşarak yürürlüğe girmişti.

Bu kez, Genel Başkanımız Mehmet Ali Aybar'ın imzasıyla Anayasa Mahkemesine başvuran Partimiz, «Kalkınma Planının Uygulanmasına Dair Kanun» un iptalini gerekçe göstererek talep etmiş bulunmaktadır.

TİP, Anayasa Mahkemesine yaptığı müracaatta bu kanunun neden iptal edilmesi gerektiğini özetle şöyle açıklamaktadır :

USUL YÖNÜNDEN İPTAL

Kanun, komisyonlarda Anayasaya aykırı olarak, sonradan teşekkül eden Güven Partisi milletvekillerinin ve senatörlerinin Millet Meclisi ve Senatoda, komisyonlara katılma oranı tesbit ve bu orana göre gösterilen adaylar intihap edilmeden bu partiye bağlı milletvekili ve senatörlerin katılmaları ile, ilgili komisyonlarda Anayasa ve dolayısiyla iç tüzüğe aykırı olarak işlem görmüş ve kanunlaşmıştır.

Bu hal Anayasanın 85. maddesine göre kanunun iptalini gerektirir.

ESAS YÖNÜNDEN İPTAL

Yetki kanunu ve Anayasa bakımından değerlendirmek gerekir. Çünkü **«Millet, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre yetkili organlar eliyle kullanır».** Anayasa yetkisinin T.B.M.M. ne ait olduğu ve bunun devredilemeyeceği açıkça belirtilmiştir. «Yürütme» ise kanunlar çerçevesinde Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından yerine getirilir. Yürütme organı yasama organının yaptığı kanunları yürütür. «Yürütme» sadece kanunların uygulanması demektir. Kanun olmayan yerde, Türk Hukukuna göre yürütme de yoktur. Şu halde 1961 Anayasamıza göre yürütme organı, ancak kanunlar çerçevesinde tasarruflar yapabilir; bunlar da Anayasa maddelerinde öngörülen tüzük ve yönetmelik şeklinde olur.

KARARNAMELER KANUN DIŞINA ÇIKAMAZ

Yetki kanunundaki KARARNAME kelimesine gelince, bunu da ayrıca açıklamak gerekir. Siyasî hukukta kararname denildiği zaman bu, Cumhurbaşkanının yetkilerini kullanmasının yetkileri kanunla sınırlandığından kararnamelerin kanunlar dışında ve kanunları değiştirecek yeni bir hüküm getirmesi düşünülemez.

Yürütme organına olağanüstü yetkiler veren bir kanuna dayanılarak çıkartılan kararnameler, Cumhurbaşkanı kararnamelerinden tamamen farklıdır. Çünkü Cumhurbaşkanı yürütme organının yetkisi içinde bulunan bir tüzüğü ya da yönetmeliği tasdik eden objektif, ya da tayin vb. ferdi tasarrufları ihtiva eden sübjektif kararnameler, tüzük ve yönetmeliklerden farklı olarak, yeni konuları ihtiva etmektedir. «Yetki Kanunu» nda öngörülen kararnamelerle kanunda bulunmayan yeni konularda hükümler konulmaktadır. Ayrıca, yine bu kanuna dayanılarak, kararnamelerle, yürürlükteki kanunların hükümleri bile değiştirilebilecektir. Böylece, **Hükümet, planı uygulamak için kendisine bırakılan** bütün bir alanı dilediği gibi düzenleyebilecektir.

YETKİ KANUNU SINIRLARI AŞMAKTADIR

«Yetki Kanunu» sınırları da aşmaktadır. Şöyle ki kanun hükümete genel ve katma bütçelerden ödünç verme şeklinde transferler yapmak yetkisi vermekle, Anayasanın 126. maddesinin yasama organına tanıdığı bir yetkiyi hükümete devretmek sonucuna varmaktadır. Böylece hükümet, Meclisin bilgisi dışındaki bir işe bütçelerden aktarmalar yaparak ödünç verebilecektir. Aslında bu çeşit aktarmaları 1961 Anayasamıza göre yapabilir. «Yetki Kanunu» Hükümete, Bütçe Kanunuyla önceden belirtilmemiş alanlara, işlere ve fertlere, idarî tasarruflarla harcamalar yapmak yetkisi vermektedir. Bu durum Anayasanın 126. maddesinin yasama organına tanıdığı yetkinin yürütme organına devri anlamına gelir. Oysa Anayasanın **«Hiç bir kimse veya organ, kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisini kullanamaz»** hükmü ile **«Yasama yetkisi T.B.M.M. nindir. Bu yetki devredilemez»** esasları ile böyle bir devir bağdaşmamaktadır.

Son olarak şu temel Anayasa ilkesini hatırlamak gerekir : Anayasanın öngördüğü organlar arasındaki yetki ve görev ayrılığı bir «Yetki Kanunu» ile başka bir organa devredilemez; bu olsa olsa ancak Anayasada usulüne uygun olarak) yapılacak bir değişiklikle mümkündür.

Bu kanunda parlâmentonun yetkileri, çok geniş bir alanda kararnameler yayınlayarak tanzim ve yürütmeyi sağlamak için idareye devredilmiş bulunmaktadır. Bu kanunla, hiçbir esas dikkate alınmadan, her türlü kayırmalara müsait usullerle tayini yapılacak, meçhul kimselerden teşekkül edecek bir heyetin fiilen Anayasayı ve onun ilkelerini, mevcut kanunlarla kurulmuş hiyerarşiyi ve bu suretle işleyen düzeni, dilediği gibi Başbakanın ve ona bağlı olarak çalışacak Planlama Merkez Teşkilâtının değiştirmesi ve birtakım kişi ve şirketlerin ve bir kısım özel teşebbüsün çıkarları için sosyal ve ekonomik hayatı hiç içinden çıkılamıyacak hale getirmesi, kanunsuz bir yağma devrinin rahatça ve pervasızca tesisi mümkün olabilecektir.

Bu kanunla uzun hizmet yollarından geçerek kıdem, tecrübe, ehliyet ve liyakatları sabit olarak daire başkan yardımcısı, daire başkanı, umum müdür muavini, umum müdür, müsteşar muavini, müsteşar olmuş devlet memurları da kolayca ve kendilerine Danıştayın kapıları kapatılmış olarak atılabilecekler ve yerlerine aslında hiç tecrübesi olmayan (kerameti kendilerinden bir de tayini yapan Başbakandan menkul) kişiler hemen, hem de istenilen yüksek ücret ve maaşlarla tayin edilebileceklerdir. Kanunun 7. maddesiyle tesis edilen bu durum Anayasaya aykırıdır.

Yine kanun, 2. maddesinin B fıkrası iktisadi faaliyet sektörlerine göre kısmi ve tam vergi muaflıkları sağlamak hatta alınmış olan vergi ve resimleri istediklerine, istedikleri ölçüde iade etmek için kararnameler çıkarmak yetkisini Bakanlar Kuruluna vermektedir. Kimlere hangi şirketlere ne ölçüde ithal muaflıkları tanınacağı belli değildir. Herhangi bir ithal malının yatırım malı olduğunu Plânlama Merkez Teşkilâtına kabul ettirmek ondan sonra muafiyet miktarı veya iade edilecek vergi resim miktarı üzerinde pazarlığa girişmek gerekecektir.

Yine 2. maddenin c bendi özel şahısların turistik tesisler yapıp para kazanmaları için, kararname ile özel mülklerin istimlâkini öngörmektedir. Hem de öyle ki vatandaşın arsası veya arazisi devlet parası ile istimlâk edilecek sonra devletçe millet parası harcanarak bu yerin alt yapı yatırımları, suyu, elektriği, kanalizasyonu yapılacak sonra turistik otel yapsın diye bir şahsa veya şirkete bu bendde yazılı yani istenilen vade ve faizle devredilecek. Turistik tesis yapacak şahsa devretmeye burada Anayasa maddeleri cevaz vermez. Böylece bu fıkra da Anayasaya aykırıdır. Fert yararı için kararname ile mülkiyet hakkı takyit edilemez, istimlâk yapılamaz.

AKiS'in sorularına CEVAP

Akis Dergisi, 13.Kasım.1967 tarihli 5. sayısında, kapak resmi olarak Behice Boran arkadaşımızı ve partimizle ilgili bir yazı yayınlamıştır. Gerek kapak kompozisyonu, gerek yazıda, yürürlükteki kanunlara göre, suç teşkil edecek şekilde kasıtlı tahrifler ve yakıştırmalar yer aldığı gibi, Genel Sekreterimize sorulan 15 sorudan ancak üçü kısmen yayınlanmış, Türkiye İşçi Partisi'nin mahiyetini açıklayan ve kafaları bulandırma isteğine set çekici cevapların hiçbirine yer verilmemiştir.

14.Kasım.1967'de toplanan Merkez Hukuk Bürosu, konuyu bütün ayrıntılarıyla görüşmüş ve gerekli kanunî müracaatlar için aralarında görev bölümü yapmıştır.

Akis muhabirinin, Genel Sekreter Nihat Sargın'a yönelttiği sorular ve cevaplarının tamamı aşağıdadır :

Soru 1) TİP. adına konuşan bazı TİP. li yazarlar Partiyi ne derecede temsil ederler ? (Doğan Özgüden, Çetin Altan, Yaşar Kemal)

C. — Tüzüğümüze göre ancak Genel Başkan ve yetkili organların demeç ve bildirileri Partiyi bağlar. Bunun dışındaki yazı ve konuşmalar, ancak yazıyı yazan veya konuşmayı yapan partilinin kendisini ilzam eder.

S. 2) TİP., batı Avrupadaki sosyalist partilerin Amerika paralelinde oldukları kanısında mıdır ?

C. — Sayı ve çeşitleri çok fazla olan ve tüzük, program ve faaliyetleri değişik nüanslar gösteren bütün Batı Avrupa sosyalist partileri için müşterek tek hüküm vermeye imkân yoktur. Nitekim Fransa'da P.S.U. son bildirisinde NATO ittifakından tamamen çıkılmasını istemektedir. Aynı şekilde Saragat grubu ile birleşmeden önce İtalyan sosyalist partisi de aynı kanıda idi. Bugün de Lelio Basso liderliğinde, Nenni grubundan ayrılarak yeni bir sosyalist parti kuranlar aynı görüşleri savunmaktadır.

S. 3. a —) Türkiye'de komünizm serbest olsa idi TİP.'de ne gibi değişiklik olurdu ?

C. — Hiçbir değişiklik olmazdı.

S. 3 b —) Bu takdirde kurulacak klasik komünist partisi ile Türkiye İşçi Partisi'nin farkı ne olurdu ?

C — Herhangi bir yeni parti kurulduğu zaman, kuruluş gereksinmesi ve mevcut diğer partilerden ayırdedici özellikleri kendisi tarafından açıklanır. Akis'in mümkün gördüğü şekilde bir parti kurulduğu zaman, bu sorunun o parti kurucularına sorulması gerekir; herhalde sorunun muhatabı Türkiye İşçi Partisi olamaz.

S. 4) «Türk sosyalizmi» nden ne anlıyorsunuz ?

C. — Türkiye'de sosyalist akım şüphesiz Partimiz tarafından temsil edilmektedir. Türkiye İşçi Partisi, Türkiye'de s o s y a l i z m i n, tüzüğünün amaç maddesi, programın ve ikinci Büyük Kongre kararlarında belirtildiği üzere, «genel sosyalist ilke ve değişme kanunları çerçevesinde, memleketimizin tarihsel şartlarına ve milli özelliklerine uygun, milli bağımsızlığına kıskançlıkla bağlı ve aşağıdan yukarı demokratik bir yoldan, yani örgütlenmiş emekçi sınıfların elbirliği, bilinçli, cesur çabasıyla gerçekleşeceğine inanır.» Bugüne kadarki tutumu ve faaliyetleri bu yoldadır; bundan sonra bu yolda olacaktır.

S. 5.) Sosyalizmden emekçi sınıfların iktidara geçmesini mi, yoksa üretim araçlarının tamamen devletleştirilmesini mi anlıyorsunuz ?

C. — Konu ile ilgili herkesin bildiği üzere, hedef, emekçi sınıfların temsilcisi partinin iktidara geçmesi ve programını tamamen uygulamasıdır.

S. 6.) Nihai hedef üretim vasıtalarının tamamen devletleştirilmesi midir ?

C. — Üretim araçlarının devletleştirilmesi sınırı konusunda, bugünden masa başında karar verme olanağı yoktur. Devletleştirmenin ölçüsü, toplumdaki üretim güçlerinin gelişme ve bütünleşme derecesine bağlıdır ve nihai gaye, «insanın insan tarafından sömürülmesi sistemine son verip, Türkiye'yi, halkı artık Yurt işlerinde gerçekten söz ve karar sahibi olan ve kardeşçe dayanışarak, işbirliği ederek, hürriyet ve eşitlik içinde, her bakımdan insanca, dopdolu yaşayan, medeniyeti ve kültürü ileri, tam bağımsız, insanlığın hizmetinde, barışçı, tam demokratik bir ülke haline getirmektir.»

S. 7.) İsveçte ve İngiltere'de uygulanan sistem sosyalizm sayılabilir mi ?

C. — Klasik kitaplarda da açıklandığı gibi, herhangi bir memlekette bir sosyalist partinin o sırada iktidarda olması ile, programını bütünüyle gerçekleştirmesi ve toplum düzenini sosyalist temeller üzerine oturtabilmesi ayrı şeylerdir. Örneğin İngiltere'de, «Labour Party» çelik sanayiini devletleştirmeyi programına aldığı halde bunu hala gerçekleştirememiştir, Fransa'da «S.F.İ.O.» nun amaç maddesinde belirtildiği üzere, gayesi kapitalist toplum yerine sosyalist bir toplum getirmektir ve muhtelif süreler iktidarda bulunmasına rağmen bu hedefine varamamıştır.

S. 8.) Partinin şu andaki teşkilat durumu nedir, seçime kadar ne olacaktır ?

C. — Partimiz, bugün Erzincan, Gümüşhane, Sinop ve Kütahya dışında Türkiye'nin bütün illerinde teşkilat kurmuş bulunmaktadır. Adı geçen illerde de kuruluş hazırlığı vardır. Herhalde önümüzdeki genel seçimlere kadar Partimizin hiç teşkilatı bulunmadığı il kalmamış olacaktır.

S. 9.) Partinin sahip olduğu (nakil) vasıtası sayısı ?

C. — Bugün için, 1965 seçimleri sırasında bir vatandaşımız tarafından Genel Başkanlığa hibe edilen tek otomobilden ibarettir. Cip kampanyası ile bu sayı artırılacaktır.

S. 10.) Milli bakiye kanununun kaldırılması için bazı girişimler olduğu duyulmaktadır. Bu hususta fikriniz nedir ? Her iki halde de TİP. e tesiri ne olabilir ?

C. — Milli bakiye sistemi, alınan oy ve çıkarılan milletvekili sayılarının oranları bakımından mevcut seçim sistemlerinin en âdili olduğu için Partimiz tarafından savunulmaktadır. Bu kanunu değiştirmek isteyenlerin amaçlarında, aldıkları oy'a oranla daha çok sayıda milletvekili çıkarmak isteği ile birlikte, eğer Partimizin grup kurmasını engellemek hevesi de varsa, kanunun değişmesi halinde dahi gayretleri beyhude olacaktır.

S. 11.) Önümüzdeki seçimler ve daha sonrası için TİP. in iddia ve düşünceleri nelerdir ?

C. — Bu konuda geçen seçimlerde de bir rakam vermemiştik, şimdi de verecek değiliz. Ancak «başa güreşeceğimizi» açıkladık, ki doğrudur; Türkiye İşçi Partisi bugünden kamu oyunda sözü edilen iki - üç partinin arasındadır.

S. 12.) Genellikle doğu meselesi ve kürtçe tedrisat konusunda TİP. in görüşleri nedir ?

C. — Bu konudaki görüşlerimiz programımızın ilgili bölümünde, Mecliste Grup adına yapılan konuşmalarda ve son zamanlardaki muhtelif mitinglerde yetkili arçadaşlarımızın ağzından dile getirilmiştir. Türkiye, bütünüyle geri kalmış, geri bırakılmış bir ülke olmakla beraber doğu ve güneydoğu bölgelerinin daha da geri bırakılmış olduğu bir gerçektir. Ayrıca doğulu vatandaslarımızın, Anayasa'mızın 12. maddesinde ifadesini bulan «herkesin, dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayırımı gözetilmeksizin, kanun önünde eşit olması» amir hükmüne aykırı olarak farklı muameleye tabi tutuldukları da bir gerçektir. Oysa doğulu kardeşlerimiz de bu vatanın öz evlâtlarıdır. Bazı vatandaşlarımızın horlanmaları, ikinci, üçüncü sınıf vatan-

daş muamelesi görmeleri, din, mezhep ayırımlarının körüklenmesi, kapkaç kapitalist düzenin doğurduğu, bölgeler arası dengesiz kalkınmanın bir sonucudur ve esasında; bu bozuk, Anayasa dışı düzeni sürdürebilmek için emekçileri bölmek amacını gütmektedir. Nitekim Amerika'da da son günlerin aktüel konusu olan «zenci problemi» benzer şartlarla meydana çıkmıştır. Türkiye İşçi Partisi iktidarı, kalkınma planlamasını, bu dengesizliği ortadan kaldıracak şekilde düzenleyecek ve Anayasa'mızın 12. maddesini lâfzı ve ruhu ile tastamam uygulayacaktır.

S. 13.) Sosyalistler arasındaki tartışma, antiemperyalist mücadeleye öncelik tanınması ve neticede ortanın solu hareketi ile nereye kadar işbirliği yapılabileceği konusunda görüşleriniz nedir ?

C. — Milli bağımsızlık meselemizin, yani antiemperyalist mücadelenin bir numaralı meselemiz olduğunu Türkiye İşçi Partisi ortaya atmıştır. Partimiz aynı zamanda bu mücadelenin, sosyalizm için mücadele olduğu, birlikte yürütülmesi gerektiği, bunların bir madalyonun iki yüzü olduğu inancını ikinci Büyük Kongre kararlarıyla bir kere daha teyid etmiştir. TİP. paralelinde olmayan bazı kimseler ise «önce antiemperyalist mücadele, bundan sonra sosyalizm için mücadele» olarak bir ayırım yapmaktadırlar. Oysa bu iddianın sakat ve yanlışlığı bizzat kendi yakın tarihimizle sabit olmuştur. Bir milli kurtuluş savaşı vermiş olmamıza rağmen bugün yeniden emperyalizmin ağına düşmüş bulunuyoruz.

Bugün gerçekten Amerikan emperyalizmine ve, iç ve dış sömürüye karşı çıkacak herhangi bir hareket veya teşekkülün Partimiz paralelinde mücadeleye girişmesi, bizde ancak memnunluk uyandırır.

S. 14.) TİP. in törenlerde smokin ve frak giymemesi, Meclis Başkanlık seçimlerinde önce kendi adayını desteklemesi, Meclis içi transfer peşinde koşmaması... gibi davranışları göze çarpmaktadır. Bu ve benzeri davranışların sebepleri nelerdir ?

C. — Türkiye İşçi Partisi, emekçi halkın örgütlendiği tek sosyalist partidir. Bahsedilen davranışlar, bu ayırdedici özelliklerinin yüzeydeki tabii görüntüleridir.

S. 15.) Siyasal bilimciler partileri kadro partisi, komite partisi gibi sınıflara ayırıyorlar. TİP. bunlardan hangi kategoriye daha yakındır ?

C. — Soruda bahis konusu edilen sınıflamanın ayırdedici niteliklerini bilmiyorum. Ancak memleketimizde kütle partisi deyimi, hiçbir ayırım gözetmeksizin bütün sınıf ve tabakaları temsil iddiasında olan partiler için ve o parti yöneticilerince kullanılmaktadır. Bu yanlıştır. Türkiye İşçi Partisi bütün emekçi sınıf ve tabakaları temsil etmesi ve onları bilinçlendirip örgütlemesi bakımından elbette ki bir kütle partisidir.

DUYURU

TİP İl ve İl İlçe yönetim kurulu başkanlıklarına;

1. Yeni «giriş fişleri» bastırılmış ve «rozetler» hazırlanmıştır. «Tüzük» basılmaktadır.

Rozetler, mutad olduğu üzere, 2,5 TL. mukabilinde Genel Merkez'den temin edilebilir veya ödemeli olarak gönderilir. İstek ve siparişlerinizi bildiriniz.

2. «TİP haberleri», yalnız abonelere gönderileceğinden, abone olunuz ve abone bulunuz.

Saygılarımla,

Nihat SARGIN
Genel Sekreter

Basıldığı yer:
NÜVE MATBAASI
Meşrutiyet Cad. Hatay Sok. 13/C
Tel: 12 91 74
Yenişehir — ANKARA

Özel okullar Anayasaya aykırıdır

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL MERKEZİ ÖZEL YÜKSEK OKULLAR HAKKINDAKİ GÖRÜŞÜNÜ KAMU OYUNA AÇIKLAMAYI GÖREV BİLİR.

Son günlerde Üniversite öğrenci kuruluşlarının, Özel Yüksek Okullar için gösterdiği olumlu davranışı büyük bir memnunlukla karşılıyoruz.

22 Haziran 1965 de kanunlaşan ve maalesef o zaman mecliste olmadığımız için itiraz edemediğimiz Özel Yüksek Okullar kanunu Anayasanın birçok maddeleriyle çelişmekte ve ona aykırı olarak uygulanmaktadır.

Anayasanın 120. maddesi :

Üniversiteler, ancak devlet eliyle ve kanunla kurulur», der ama, amaçlarıyla birer üniversite ya da fakülte niteliğinde olan özel yüksek okullar, özel kişiler tarafından kurulmuş, birinci amacı «ticaret» olan ve Anayasanın bu maddesiyle çelişen kurumlardır.

Anayasanın 12. Maddesinde :

«Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz» denmektedir.

Her yıl, binlerce lise mezunu genç, üniversiteye giriş sınavlarını kazanamamakta ve yüksek öğrenim yapamamaktadır. Ama bunlardan bir kısmı çok yüksek bir ücreti ödeyebilecek durumda olduğu için sınavlarını kazanamadığı ve belki de kabiliyetinin hiç de elvermediği fakültelerin bütün haklarına sahip özel yüksek okullara girebilmektedir. Bu bir imtiyazdır ve 12. Maddeyle çelişmektedir. Ayrıca özel yüksek okullar, Anayasa'nın vatandaş için tanıdığı fırsat ve imkân eşitlikleri ilkelerine de aykırı düşmektedir.

DEVLET PLANLAMASINA AYKIRIDIR

Özel yüksek okullar, devlet plânlamasına da aykırı düşmektedir. Bir örnek vermek gerekirse, planlama teşkilatının hesaplarına göre, 1965 yılında Mimar ve Mühendis açığımız 2 bin iken, teknisyenlere olan ihtiyacımız 238 bin kişi kadardı. Oysa 1966 yılında 13 özel yüksek okul varken bir tane dahi teknisyen okulu açılmamıştır. İkinci Beş Yıllık Plan, özel yüksek okulları şöyle saptamıştır :

«Özel eğitim kurumlarının düşük nitelikte hizmet sağlamaları, kamu eğitim kurumlarının niteliğini düşürücü yönde gelişmeleri, özellikle yüksek öğretim kademesinde insan gücü politikasını bozucu ve sonucunda istihdam sorunları doğuracak kapasiteler yaratmaları, tüm eğitim sistemini bozucu bir sorundur...»

BİLİM ADAMI TOPLUM YARARINA İŞ GÖRÜR :

Türkiye'de, öğretim üyesi kadrosu, mevcut devlet üniversitelerine yetmemektedir. Bu yüzden Atatürk Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesinde bir çok dersler öğretmensizlikten yapılmamaktadır.

Üniversite demek, bir bina demek değildir. Öğretim üyesi sağlanmadan üniversite açmak, bilimi ciddiye almamak demektir. Diğer öğretim üyesi, yüksek öğrenimi bitirdikten sonra en azından 10 yıl süre içinde yetişir.

Mevcut devlet üniversitelerine dahi yetmeyen öğretim üyeleri nasıl imkân ve zaman bularak bu okullara gidebilirler? Bu öğretim üyelerini devlet yani Türk halkı yüzbinler harcayarak yetiştirmiştir. Yüzbinlere mal olan ve Türk halkının hizmetinde olması gereken bu öğretmenler birkaç bin lira karşılığında bir yüksek okul patronunun emrine girmemelidirler. Bilim adamı ancak toplum yararına iş görür. Çünkü onu bilim adamı yapan toplumdur, birkaç bin zengin değil.

ÖZEL OKULLAR DEVLETLEŞTİRİLMELİDİR :

Özel yüksek okulların küçük bir azınlığı değil, tüm Türk halkını hedef tutması düşüncesiyle, Meclis grubumuz, bu okulların devletleştirilmesi için bir kanun teklifi hazırlamaktadır.

TİP

haberleri

ADRES : Mithatpaşa Cad. 63/1 - ANKARA